

fag og arbejde

fagbladet for FOA

Side 16

Politiet svigtede Benny

Voldsramt FOA-medlem
løb panden mod en mur

Børn i bevægelse

En børnehave i Hammel
har fået certifikat af
idrætsorganisationen DGI
Side 10

Din krop vil elske naturlig fiskeolie

**PRØV
2 måneder
for kun
59,-**

Når man skal vælge, hvilken fiskeolie man skal tage, er de fleste på dybt vand - for hvad skal man vælge?

Der findes en lang række produkter på markedet, og de fleste er det, man kalder kunstigt opkoncentret. Det vil sige, at man har ændret på den naturlige sammensætning af fiskeolien bl.a. for at kunne fremstille en billigere fiskeolie.

Høj kvalitet til uhørt lav pris

Wellvita fiskeolie er som noget specielt 100 % naturligt fremstillet, og det giver dig en lang række fordele.

Denne type fiskeolie er normalt meget dyr at fremstille, men fordi vi kun sælger direkte til dig og har sparet alle fordyrende mellemled væk, har du nu muligheden for at prøve Wellvita naturlig fiskeolie til en uhørt lav pris og få det direkte hjem i postkassen – enkelt, let og lige til.

Styrk din sundhed med et tilskud af fiskeolie

At omega-3 fra fiskeolie er sundt ved de fleste. Mange bruger det til at styrke leddene, hjertet, øjnene og hjernens funktion eller måske for at gøre noget generelt godt for kroppen. Det er klogt at tage et dagligt tilskud af fiskeolie, og sundhedsmyndighederne anbefaler da også, at vi spiser 200-300 gram fisk om ugen. En dagsdosering Wellvita naturlig fiskeolie indeholder omega-3 svarende til hele 113 g torsk, og kvaliteten er i top.

Læs mere på www.wellvita.dk

Wellvita naturlig fiskeolie har hele 6 fordele

- Kapslerne er små og synkevenlige
- Indeholder kun 100 % naturlig fiskeolie
- Naturligt indhold af omega-3 fedtsyrer
- Ingen fiskesmag og lugt
- Dosis: Kun 2 kapsler om dagen
- Billig i brug, kun kr. 0,49 pr. kapsel.

LYKKEHJULSVÆRTEN

"Jeg handler også hos Wellvita"

Jeg bruger også Wellvitas produkter. De er nemme at bestille, og jeg får dem direkte hjem i postkassen, og når jeg ringer, er vejledningen i top. Priserne, ja de taler for sig selv.

Med venlig hilsen

Bengt Burg

– ha' det godt!

NATURLIG

Ring 82 30 30 40 eller besøg www.wellvita.dk

Et godt tilbud

Prøv Wellvita naturlig fiskeolie i 2 måneder til under halv pris kun kr. 59,-*. Herefter sørger vores automatiske leveringservice for, at du hver anden måned får tilsendt friske forsyninger, som dækker det daglige behov i 2 måneder til en pris af kun kr. 119,00*. Du kan holde pause eller stoppe abonnementet præcis, når du ønsker det.

Bemærk!

Tilbuddet gælder kun 1 gang pr. person.

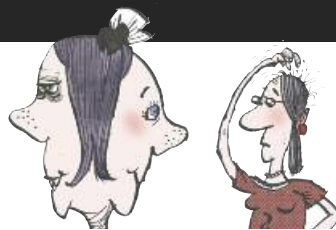
Bestil i dag

Wellvita naturlig fiskeolie kan bestilles på telefon 82 30 30 40 (hverdage mellem kl. 8.00 og 16.00) eller på www.wellvita.dk. Varen sendes sammen med et girokort, så du først betaler, når du har modtaget varen. Produktet sendes som maxibrev og bliver derfor leveret direkte til din postkasse/brevsprække.

*Der tillægges kr. 39,50 i porto pr. forsendelse

Min kollega har to sider

Når lederen er til stede, forsøger min kollega at mele sin egen kage og er ikke spor solidarisk med mig. Når vi er alene, er hun sød og venlig. Kan du hjælpe, spørger en læser. **Panelet svarer side 39**

Sviget i hjemmeplejen

Søndag den 4. juli viser TV2 skjulte optagelser af, hvordan medarbejdere i den københavnske hjemmepleje tilsyneladende snyder med arbejdstiden. Men hvad siger de involverede medarbejdere selv?

Og hvad siger deres kolleger ude i landet? Hør også om en borgmester, der tager afstand fra den chikane, hans medarbejdere har været ude for

Tema side 20

Stort er godt

Engang var decentralisering et nøgleord for ledelsen i daginstitutionerne. Nu går bevægelsen den modsatte vej. Områdeledelse og klyngeledelse er nye ord, vi skal lære

side 6

Børnehave har fået certifikat fra DGI

Ildrætsbørnehaven er rykket op i gear. Nu har Børnehaven Filuren i Hammel som den første fået certifikat for at være en særlig idræts- og bevægelsebørnehave

side 10

Antimobning

Red Barnet har haft succes med en kuffert, som indeholder værktøjer til at forebygge mobning. Emdrup Søgårds Børnehus i København har prøvet den af

side 14

Også i dette nummer

Politiet svigter FOA-medlemmer

side 16

Dennis K. Spilleregler for skjult kamera ønskes

side 28

I krible krable land

side 29

Er du rigtig klog?

side 51

Politiets lamme arm

Hvis en voldelig borger forsøger at slå dig ihjel eller skade dig, mens du forsøger at passe dit arbejde med at hjælpe vedkommende – ja, så kan du vel trygt regne med, at politiet tager affære. Eller kan du?

Desværre nej. Det sker faktisk jævnligt, at FOA-medlemmer bliver afvist eller snakket fra at anmelde sagen, når de henvender sig på den lokale politistation efter et overfald. I andre tilfælde tager ordensmagten imod anmeldelsen, men lader sagen løbe ud i sandet.

Den praksis er dybt krænkende for de – stadig flere – offentligt ansatte, der rammes af vold på arbejdspladsen. Og den er et alvorligt benspænd for den krænkede, der uden politianmeldelse går glip af efterforskning, retssag, dom og en eventuel erstatning.

FOA-medlem Benny Stenholt mærker tydeligt konsekvensen af politiets og retssystemets lamme arm. Selv om det er to år siden, en patient forsøgte at kvæle ham, venter han fortsat på at få oprejsning og erstatning.

Det mindste, man kan forlange, er en instruks til politikredsene om at give voldsramte ansatte en ensartet og professionel behandling.

Den instruks har FOA ventet på i halvandet år nu.

Venlig hilsen
Gitte Hejberg,
chefredaktør

Forskere mener, at miljøgifte påvirker mellem fem og ti procent af babyer født i hele verden og kan føre til blandt andet autisme, ADHD, ordblindhed og mildere grader af mental retardering.

Glæd dig til dit nye fagblad

I næste måned skifter dit fagblad navn, indhold og udseende.

Det nye blad får navnet Fagbladet FOA, og det vil rumme alt fra hurtige nyheder over inspirerende reportager fra dit fagområde til artikler, der kan klæde dig på til arbejdslivets strabadser. Vi glæder os til at præsentere vores nye blad. Vi håber, du vil tage godt imod det.

Ester og Adam på vej frem

Når nybagte forældre sidste år blev spurgt: Hvad skal barnet hedde? svarede de i 649 tilfælde Freja, hvis det var en pige, og i 713 tilfælde Mikkel, hvis det var en dreng.

Freja og Mikkel var nemlig de mest populære navne i 2009, mens det året før var Emma og Lucas, der toppede hitlisten.

Hvilke navne, der kommer til at indtage førstepladsen i år, vides endnu ikke. Men det kan måske blive Ester og Adam, som efter mange år i glemmekassen er på vej frem. ■

Flere voldssager mod helt små børn

Stadig flere forældre anmeldes for grov vold mod deres egne, små børn. Tal fra Danmarks Statistik viser en stigning i antallet af sager om vold mod helt små børn, og gerningsmændene er stort set altid forældre eller papforældre. Det skriver Jyske Vestkysten. I både 2005 og 2006 var der på landsplan seks anmeldelser om særlig alvorlig vold mod 0-4-årige børn. Tallet steg til 11 og 12 de to følgende år, og i 2009 var tallet 23 anmeldelser. Årsagen er angiveligt, at læger og sagsbehandlere oftere skrider til handling. ■

Hvad børnene dog siger

Som ansat inden for børneområdet bliver du formentlig beriget med sjove, søde, tankevækkende historier eller udtryk fra børnene. Dem vil redaktionen gerne have fingrene i, så børnenes guldgrube kan sprede smil hos andre. Send derfor dit bedste børnenecitat til fagbladet, så udvælger vi ét og bringer det i næste nummer af fagbladet. Det indlæg, som bliver bragt, præmieres med et gavekort på 250 kroner til COOP Danmark. Send dit forslag på mail til: redaktionen@foa.dk, skriv 'Børnenecitat' i emnefeltet. ■

Smørsyre i skoene

Vask fødderne hver dag, opfordrer COOPs blad, *Samvirke*. Bladet fortæller, at den bakterie, der får fødderne til at lugte, er den samme, som danner smørsyre. Og den skal fjernes med vand og sæbe. Derefter skal fødderne tørres godt, da man ellers kan få svamp. Bakterier og svampesporer forlader ikke sokken sammen med foden. Derfor skal sokkerne vaskes godt ved 60 grader for at få årsagen til den dårlige lugt væk. Kan de ikke tåle høje temperaturer, kan man lægge dem i desinficeringsmidlet Rodalon, foreslår *Samvirke*. ■

FOTO: COLOURBOX

I FOA er kun cirka halvdelen af hovedbestyrelsen af hunkøn, selvom næsten ni ud af ti medlemmer er kvinder.

400.000
mænd kender ikke selleri.

KILDE: FOODCULTURE

Moderat solbadning og fisk hver uge

En gruppe eksperter har gennemgået den nyeste viden om D-vitamins betydning. Resultatet er, at børn op til to år og ældre over 70 bør tage et tilskud af D-vitamin, skriver Fødevarerstyrelsen.

Det betyder, at det for alle os mellem to og 70 er en god ide at opholde sig i solen i 5-30 minutter et par gange om ugen – uden at blive skoldet. Og at spise 200-300 gram fisk om ugen.

Ældre over 70 år, plejehjemsbeboere og andre, som er i risiko for knogleskørhed, bør tage 20 mikrogram D-vitamin hver dag for at forebygge knoglebrud. ■

Se mere på Fødevarerstyrelsens hjemmeside: www.altomkost.dk/Fakta/vitaminer_og_mineraler

FOTO: COLOURBOX

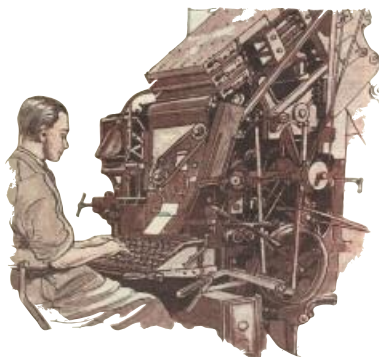
Pas på falsk shampoo

Det kan lyde uskyldigt at købe billigt vaskepulver, shampoo, slankemiddel og potenspiller på nettet. Men pas på, advarer både EU og SKAT. Ikke fordi købet er ulovligt, men fordi der ofte er tale om kopivarer, og de kan være farlige. Der er nemlig ingen kontrol med, hvad de indeholder. De kan sætte forbrugernes helbred og sundhed på spil, da de måske indeholder farlige og ulovlige ingredienser. ■

Hver femte er ikke på nettet

Halvdelen af KLS' medlemmer bruger pc og internet sjældnere end en gang om ugen, og én ud af fem er aldrig på nettet, viser en undersøgelse, som kandidat i biblioteks- og informationsvidenskab Mette-Line Jakobsen har foretaget blandt 120 medlemmer.

Hun siger, at det er et problem, for de har som alle andre brug for at kunne indberette skat, varmeforbrug og bestille billetter på nettet, og stadig flere får brug for at kunne bruge en computer i deres arbejde. ■

Skal vi nu til at arbejde mere?

LO har sat gang i en kampagne for at få en debat blandt medlemmerne om, hvordan vi kan arbejde os ud af den økonomiske krise i stedet for at spare og skære.

Frem til midt i oktober kan du deltage i debatmøder rundt om i landet med andre forbundsmedlemmer, LO-formand Harald Børsting og FOAs formand, Dennis Kristensen.

Eller du kan tilmelde dig *Frokostdebat* på din arbejdsplads og få et debatspørgsmål på sms til diskussion i frokostpausen.

Du har også mulighed for at give din mening til kende på Facebook-siden, der ligesom kampagnen hedder *Tag Danmark alvorligt*. Du behøver ikke selv være oprettet på Facebook for at kunne bruge siden. ■

De har brug for førstehjælp

Pædagogmedhjælpere og dagplejere kommer tit i situationer på deres arbejdsplads, hvor de har brug for at kunne yde førstehjælp. Alligevel bliver de fleste ansat uden at have fået et førstehjælpskursus. Det viser en nylig undersøgelse i FOAs medlemspanel, hvor 93 pædagogmedhjælpere og 193 dagplejere medvirkede. Undersøgelsen afslørede, at langt de fleste pædagogmedhjælpere og dagplejere ikke er rustet til at yde førstehjælp, når de starter i jobbet – på trods af at fire ud af ti kommer ud i situationer, hvor de har brug for det. Og selv efter ansættelsen er det kun halvdelen af pædagogmedhjælperne og lidt over tre fjerdedele af dagplejerne, der kommer på kursus. ■

Flere teenagere drikker

I alderen 11 til 15 år går flere børn til flasken. Det viser en ny undersøgelse fra Sundhedsstyrelsen. Det er særligt de 14-15-årige piger, der har skruet op for deres alkoholforbrug. ■

917.000 flygter fra Danmark

Men de kommer hjem igen, når de er færdige med indkøb af dagligvarer. Pricerunner.dk har undersøgt fødevarerpriser i 33 hovedstæder og konstaterer, at København er den næstdyreste at købe dagligvarer i. Kun overgået af Oslo, og det får 917.000 danskere til med jævne mellemrum at valfarte til Sverige og Tyskland for at spare 10 kroner på colaen og 30 kroner på pulverkaffen. ■

er godt

Af **Merete Nielsen**

Områdeledelse. København står over for det, og mange kommuner er for længst gået i gang med sammenlægninger af daginstitutioner og nye ledelsesstrukturer. Godt hvis det handler om faglighed, men skidt når besparelser bliver styrende, siger forsker.

»Det er virkelig en forandringsbølge, der er startet.«

Søren Smidt, forsker ved Center for Institutionsforskning under Professionshøjskolen UCC, er ikke i tvivl. Flere og flere daginstitutioner vil blive underlagt områdeledere, distriktsledere, klyngeledere, eller hvad de enkelte kommuner nu vælger at kalde det.

Efter 1990'ernes decentraliseringsbølge, hvor daginstitutionerne fik lagt flere og flere opgaver ud og skulle agere som selvstændige virksomheder, går strømmen nu den modsatte vej. Mange kommuner, herunder Århus, er gået over til klyngeledelse, og i København bliver det indført fra januar 2011.

Typisk bliver 4-6 institutioner samlet under en fælles område- eller klyngeleder, og de tidligere ledere kan i stedet kalde sig daglig pædagogisk leder. En titel, der markerer, at det er det faglige og ikke det ad-

ministrative, de skal koncentrere sig om.

At små institutioner er passé ses også ved, at man i nogle kommuner fusionerer mindre institutioner til større.

»Tendensen er klart, at kommunerne satser på større enheder,« siger Søren Smidt, der har fulgt udviklingen gennem et forskningsprojekt med seks kommuner.

Små institutioner har det hårdt

Også Kasper Kofod, der forsker i offentlig ledelse ved DPU, er overbevist om, at daginstitutioner fremover vil have vokseværk. Dels er små institutioner for sårbare over for sygdom og barsel, og dels er det en naturlig følge af, at ledelse er begyndt at blive betragtet som et fag, lyder hans forklaring.

»Set fra en administrativ synsvinkel er der klart stordriftsfordele i at centralisere. Man kan rykke rundt på personalet, hvis der opstår huller, og man kan have fælles

kompetenceudvikling og uddannelsesdage. Der ligger også en besparelse i, at man nedlægger stillingerne som souschef.«

Den vurdering er Søren Smidt delvis enig i.

»Det er klart, at de små institutioner er mere belastet af det administrative arbejde. De skal leve op til de samme krav med for eksempel læreplaner. Men jeg mener ikke, at der åbenlyst er de store besparelser i en ledelsesreform.«

Besparelser ofte en del af pakken

Netop besparelser bliver af nogle kommuner brugt som argument for at ændre på ledelsesstrukturen. En udvikling, som Søren Smidt advarer imod.

»Omlægninger af ledelsen er altid ekstra svære, når de er kædet sammen med nedskæringer. Der vil være meget modstand fra de ansatte.«

Søren Smidt kender da også til kommu-

ner, der har fravalgt områdeledelse, efter de har fundet ud af, at der ikke er de store penge at hente.

I København skal daginstitutionsområdet ifølge den foreløbige plan spare 80 millioner kroner i 2011-2013 ved at indføre klyngeledelse. En beslutning, der har skabt heftig debat blandt forældre og medarbejdere.

Jan Hoby, næstformand i LFS, FOAs pædagogiske fagforening i København, er ikke udelt begejstret, men ser hellere, at der bliver sat navn på besparelserne i stedet for, at det bliver lagt ud til de enkelte ledere at finde pengene.

»Jeg tror egentlig ikke, at børnene og forældrene vil komme til at mærke den store forskel. Klyngeledelse handler dybest set om at flytte nogle administrative opgaver og omfordele nogle ledelsestimer. Og det bliver jo ikke sådan, at alle institutionerne i en klynge skal være ens. Politiker-

ne har netop sagt, at de fortsat vil have mangfoldighed.«

Stor modstand blandt lederne

LFS har holdt flere stormøder for lederne fra de kommunale daginstitutioner i København, og mange har givet udtryk for modstand over for klyngeledelse, fortæller Jan Hoby.

»De ledere, der i mange år har taget sig af de administrative opgaver og godt kan lide det, er selvfølgelig frustrerede over, at de opgaver forsvinder. Men jeg hører også fra andre, som er glade for, at det er den pædagogiske udvikling og personaleplejen, der kommer til at være kerneopgaven for den daglige leder.«

Tænk ledelse og pædagogik sammen

Søren Smidt ser også fordele i at centralisere ledelsen. Men det kræver, at kommunerne formår at tage andre briller på end

kun de administrative. Hans erfaring er, at der generelt er alt for stor tiltro til, hvad strukturer kan gøre.

»Fra forvaltningens side tænker man ofte: 'Nu har vi vedtaget en ny struktur, så er arbejdet slut'. Nej, så starter arbejdet. Og det lykkes kun, hvis man har en klar strategi for, hvordan man kobler de nye ledelsesstrukturer med en pædagogisk udvikling. Det, der kan bekymre mig i København, er, at der er så lidt pædagogisk indhold i diskussionerne.«

Som eksempel nævner Søren Smidt, at et mål for en ny struktur kan være, at personalet i højere grad reflekterer over deres arbejde.

Han opfordrer i det hele taget kommuner med planer om områdeledelse til at melde ud, hvad man vil opnå med strukturen, og hvad der kommer til at ske for de ansatte og børnene. ■

men@foa.dk ►

Jeg er glad for at slippe for alle kolonnerne, men ...

Opstart. »Jeg har brugt meget tid på at gå til møder i stedet for at være synlig over for personalet, men sådan er det nok, når man skal bygge noget nyt op,« siger Malene Borup, der er daglig pædagogisk leder af Børnehuset Skovmosen.

hvordan personalet har det med at gå på arbejde, og hvordan pædagogikken skal udvikles. I princippet i hvert fald.

I det første år er der nemlig gået meget tid med at holde møder med de tre andre daglige ledere og områdelederen for at finde et fælles fodslag.

»Personalet synes, jeg er blevet mere usynlig i hverdagen, og det er de selvfølgelig utilfredse med. Før, da jeg sad med kolonnerne inde på kontoret, var jeg da til at få fat i. Men det kan være, det er bedre om et halvt år.«

Frustreret. For et år siden indførte Roskilde Kommune områdeledelse. Daginstitutionsleder Malene Borup kan godt se fordelene, men besparelser smadrer visionerne, mener hun.

Af **Merete Nielsen**
Foto: **Jørgen True**

Et stort suk lyder i telefonen, da *Malene Borup* bliver spurgt om, hvordan det er gået, siden Roskilde Kommune i september 2009 indførte områdeledelse på daginstitutionsområdet. For hvor skal hun starte?

Som daglig pædagogisk leder i Børnehuset Skovmosen er hun godt tilfreds med, at kolonnearbejdet, som hun kalder det, er blevet centraliseret. Slut med at holde styr på regninger, afspadsering, ferie og sygdom.

»For mig har det været spild af tid at

sidde med alt det administration, så på den måde har den nye ledelsesstruktur givet god mening.«

Når Malene Borup alligevel ikke kan mønstre den helt store begejstring, skyldes det, at områdeledelse blev indført i forbindelse med et sparekrav.

»Når det nye bliver præsenteret i sammenhæng med besparelser, bliver alt blandet sammen, og det er svært at få personalet til at føle for det.«

Meget tid går til møder

Netop personaleplejen ser Malene Borup som sin vigtigste lederopgave. Med den nye struktur kan hun koncentrere sig om,

Besparelser igen igen

Efter en start med stor modstand fra medarbejderne oplever Malene Borup, at stemningen er begyndt at lette. Folk er så småt ved at lære hinanden at kende på tværs af institutionerne. Der har for eksempel været fælles arrangementer, hvor der har været penge til at hyre en foredragsholder.

Malene Borup frygter imidlertid, at den forsigtige optimisme bliver tabt på gulvet, fordi der igen er varslet besparelser. Det betyder blandt andet, at to af de fire institutioner bliver lukket i efterårsferien. Børn og personale skal så samles på de to andre.

»Alt det, der er vundet, risikerer at blive ødelagt. Medarbejderne har netop været skeptiske over for, om de skal flyttes rundt med, og det er vi nu nødt til at gøre, for folk er klar til det.« ■

men@foa.dk

sakset

Børn skal bag tremmer

»Hvis de institutioner, vi hidtil har haft, fungerede fint, så kom alle unge jo ud på den rigtige kurs.«

Vivi Kier, konservativ socialordfører, forklarer i Information, hvorfor pædagogerne tager fejl i, at det er forkert at spærre børn inde.

De unge på 60

»Du er jo ikke affældig, bare fordi du er 60, så trød bare lidt hårdere i trapperne.«

Ole Bloch, 67, tidligere OL-roer, i Berlingske Tidende.

Ravneforældre

»Man indrømmer ikke, at man laver en dårlig madpakke, for det er tæt på at indrømme, at man er en dårlig mor eller far. Sådan opfattes det i hvert fald.«

Anne-Birgitte Agger, direktør i Københavns Madhus, i Politiken.

De skal lære at sige tak

»Danske pædagoger er selvfølgelig også interesserede i det individuelle barn, men rammen er, at man skal have sociale børn. De skal være gode til samarbejde, til at samtale og til at gøre ting på en ordentlig måde. Det sociale barn skal lære at sige tak.«

Sociologiprofessor Richard Jenkins i fagbladet Børn og Unge om, at der hersker en særlig dansk variant af pædagogikken.

Vandrens

»I samme øjeblik, man begynder at rense vandet, fjerner man incitamentet til at forebygge forurening og risikerer dermed, at der kommer endnu flere pesticider.«

Jens Andersen, produktchef, Københavns Energi, i Berlingske.

Så sparer kommunerne igen

Af **Jakob Sølvhøj**

Det er både mange og lange sparekataloger, der i disse dage er ved at blive omsat til konkrete besparelser i det store flertal af landets kommuner. Inden for den næste uge eller to skal kommunerne førstebehandle budgettet for 2011, og mindst 70 ud af 98 kommuner har planer om at gennemføre besparelser. Samlet set vil kommunerne spare omkring 4 milliarder kroner i 2011. Et beløb, der skal lægges oveni den ene milliard, budgetterne er reduceret med ved den genåbning af dette års budget, som har fundet sted i næsten halvdelen af landets kommuner.

Den kommunale budgetlægning vil komme til at koste mange arbejdspladser i kommunerne. Antallet vil afhænge af, hvordan besparelserne i sidste ende vil blive konkret udformet, men der vil næppe blive skåret mindre end 5.000 stillinger væk, og økonomer i fagbevægelsen vurderer, at tallet godt kan blive endnu højere. En grotesk udvikling – ikke mindst på baggrund af de sidste mange års vedvarende debat om, at vi kommer til at mangle arbejdskraft i den offentlige sektor.

Besparelserne bliver en barsk oplevelse for mange kommunalt ansatte. Først og fremmest for de, der bliver sagt op, men i allerhøjeste grad også for mange af de tilbageværende kolleger, der vil komme til at opleve øget arbejdspress og voksende frustrationer over ikke at have mulighed for at anvende sine faglige kompetencer optimalt til at sikre kvalitet for borgerne i hverdagen. Hvad enten det nu gælder omsorgen for de ældre på plejehjemmet eller det pædagogiske arbejde med børn og unge i dagtilbud og skoler.

På børneområdet vil de nye besparelser føje sig til den lange række af forringelser, området har været igennem de senere år. På trods af regeringens løfter om at fjerne lukkedagene bliver der flere og flere. En netop offentliggjort undersøgelse viser, at daginstitutionerne i 4 ud af 10 kommuner nu har 10 eller flere lukkedage om året. Målsætningen om obligatoriske madordninger i alle dagtilbud blev aflivet tidligere på året, og op til sommerferien kunne FOA med undersøgelsen *Daginstitutionernes hverdag 2010* dokumentere betydelige problemer med at sikre den nødvendige tid og omsorg til det enkelte barn i mange af landets daginstitutioner. Problemer der vil vokse, når der skæres endnu en bid af normeringerne i mange kommuner i 2011.

For de mange kommunalpolitikere, der de kommende uger skal træffe beslutning om, hvor besparelserne skal falde, kan der være god grund til at overveje, om det nu var en klog beslutning, når KL's bestyrelse valgte at acceptere et frivilligt forlig om kommunernes økonomiske rammer med finansministeren. Men først og fremmest er der grund til at placere et afgørende ansvar for de kommunale besparelser på den regering, der bevidst har presset kommunernes økonomi helt i bund, så selv de mest velmenende kommunalbestyrelser har mere end vanskeligt ved at få økonomien til at hænge sammen. ■

Jakob Sølvhøj er formand for Pædagogisk Sektor

Cykeltur. Fire kilometer til skoven og fire kilometer hjem igen. Bevægelse og leg præger hverdagen i landets første DGI-certificerede børnehave.

Bevægelse ryster os

sammen

Nummer et. Børnehaven Filuren i Hammel bliver landets første DGI-certificerede bevægelsesbørnehave. Forløbet har rystet personalet sammen og øget arbejdsglæden, fordi alle arbejder i samme retning.

Af **Jonna Toft**

Foto: **Niels Åge Skovbo**

Tina Hansens kinder blusser under fregnerne. Hun har lige været på cykeltur med storebørnsgruppen: fire kilometer ud til Frijsenborg Slot, treenhalv kilometers gåtur i skoven, og så fire kilometer på cykel tilbage igen.

»Efter sådan en tur er børnene trætte. Det giver ro i huset og på legepladsen. Vi er mere udenfor nu,« siger hun.

Tina Hansen og Karina Schou er pædagogmedhjælpere i den 65 børn store børnehave Filuren i Hammel nordvest for Århus. Sidst i august bliver den landets første DGI-certificerede idræts- og bevægelsesbørnehave. Ni andre børnehaver landet over er i gang med certificeringen, og 75 SFO'er er enten certificeret eller ved at blive det.

»Forløbet har givet en bedre hverdag. Vi er blevet rystet sammen i personalegruppen og har fået øjnene op for, at vi laver forandringer i forskelligt tempo. Alle kender målet: At skabe mere bevægelse og leg i hverdagen for både børn og voksne. Men vi gør det på forskellige måder. Det betyder, at de, der er utrygge ved forandringer, kan følge med og respekteres,« siger Tina Hansen og smiler:

»At blive bevægelsesbørnehave er den bedste teambuilding, man kan forestille sig.«

Fokus på legen

DGI's forløb består af tre aftenkurser, som Filurens samlede personale var på i januar-marts, samt et dagskursus, et forældre-møde og en mindst tre måneder lang ar- ►

Medspil. »Det giver et helt andet forhold til børnene, at vi selv spiller med. Nu kommer de og spørger, om vi vil være med,« siger Karina Schou.

Gladere. »Vi er gladere, og der er fokus på de positive og anerkendende tilgange,« siger Tina Hansen.

► bejdsperiode. Den lå i marts-juni i Filuren.

»Kurserne blev holdt her i børnehaven, og vi blev selv sat til at lege. Det var sjovt, og vi fik en masse inspiration til, hvordan vi kan bruge vores rammer bedst muligt, og hvordan vi udvikler lege til forskellige pædagogiske formål,« fortæller Karina Schou.

På kurserne blev det fremhævet, hvor meget det betyder, at de voksne selv er med til legen. Man får ikke børn til at bevæge sig mere, hvis man selv står i læhjørnet på legepladsen.

»Vi er hele tiden med, så vi får jo også rørt os. Og børnene får en anden respekt for os,« siger Tina Hansen.

Bevægelse hele dagen

Konkret betyder certificeringen, at alle voksne tænker bevægelse ind i aktiviteterne hele dagen, ikke kun i små forløb. Der laves mange ture ud af huset, og hver formiddag er der en fast aktivitet, for eksempel stopdans, fodbold, stafetløb eller mas-

sage. Desuden er der en særlig aktivitet næsten hver eftermiddag.

Der er købt mange bolde, nogle løbecykler, balance- og snurreting, og dukkekrogen er bygget om til sanserum. Motorikrummet har fået høj prioritet, og et ønske er, at man får borde, som kan klappe op på væggen, så der bliver mere gulvplads. Certificeringen koster 40.000 kroner, som børnehaven har betalt af eget budget.

Personalet har lavet handleplaner i forbindelse med satsningen, og sidst i august får børnehaven og de enkelte ansatte et certifikat, der skal vedligeholdes med kurser hvert år, og som kan skrives på cv'et.

Forandringer kræver overskud

Mens nogle af de ansatte straks var med på at skabe mere fysisk aktivitet, var andre mere tilbageholdende.

»Alle har del i de forandringer, der sker nu. Nogle har virkelig lagt energi i at ændre vaner, og selv om det måske sker

langsommere for nogle end for andre, så er alle med. Det har givet et godt sammenhold og en god forståelse for hinanden. Nogle synes, at ændringerne er sket for hurtigt og har ikke haft overskud til processen, men vi arbejder i samme retning,« siger Tina Hansen.

De ansatte er også selv blevet mere fysisk aktive. For eksempel deltog alle undtagen én i Frijsenborg Midsommerstafet, og nogle er begyndt at gå til zumba sammen.

Ro og øget selvværd

Allerede efter nogle måneder med mere idræt og bevægelse i hverdagen kunne de ansatte se gode resultater hos børnene:

»Her er en anden ro. Flimmer-børnene, som ellers godt kan styrte rundt i en funktionsopdelte børnehaven som vores, er mere rolige nu. De leger udenfor,« siger Tina Hansen.

»Børnene får nogle gode oplevelser med at røre sig, og det giver selvværd. Vi har mange sårbare børn, og de har godt af at mærke, at de kan være med og bidrage. Nogle børn er blevet bedre til at tackle de sociale relationer.«

Der er også mindre skældud, formentlig fordi alle er mere udenfor, hvor støjen ikke generer så meget.

»Jeg tror, børnene oplever et gladere personale. Vi er mere rolige og sætter flere lege og aktiviteter i gang, og så er her ikke så mange løftede pegefingre,« siger Tina Hansen. ■

Danske Spil har lavet et tv-indslag om Børnehaven Filuren:
www.danskespil.dk/dstv/om.php

DGI-certificerede institutioner

I en DGI-certificeret børnehaven eller SFO er der et udvidet fokus på idræt, leg og bevægelse.

Certificeringen tager et år, hvor det samlede personale skal igennem fire kurser og en arbejdsperiode. Desuden holdes der en temaaften for forældre.

På kurserne undervises de ansatte blandt andet i børns motorik, en fælles forståelse, voksne som rollemodeller og udvikling af

aktiviteter med pædagogiske mål. Desuden skabes der kontakt til lokale idrætsforeninger. Forløbet koster 42.500 kroner for 10-25 personer. Certificeringen skal fornyes hvert år. 10 børnehaver er i øjeblikket ved at blive DGI-certificeret, og 75 SFO'er er certificerede eller er ved at blive det.

Læs mere på www.dgi.dk/sfo og www.dgi.dk/boernehaven

Hvad kan du bedst lide at lave på legepladsen?

Oline Gravgaard, 3 år:

»Jeg kan kravle helt op i toppen af nettet på tarzanbanen. Og jeg er ikke bange for at falde ned.«

Magnus Larsen, 5 år:

»Jeg vil helst kravle i tarzanbanen og gynge. Det er sjovt at hænge med hovedet nedad!«

Sara Berg Jørgensen, 5 år:

»Jeg er rigtig god til at gå armgang i tarzanbanen, men man kan godt få vabler af det. Jeg kan også hulahoppe! Vil du se?«

Niels Køster Mikkelsen, 4 år:

»Jeg kan bedst lide at spille fodbold og at gynge. Jeg er lige blevet færdig med at gå til gymnastik, det var også sjovt. Se, jeg har sådan et armbånd, der skifter farve i solen. Det er smart.«

Julie Bonde Riis, 4 år:

»Mig og Benjamin legede tigere, og jeg var mortigeren og han var fartigeren – og så malede vi os med farver og med mudderpladder!«

Hvorfor er pigen ked af det?

Antimobning. En kuffert, som indeholder redskaber til at forebygge mobning, er blevet en stor succes for Red Barnet. En af de daginstitutioner, der har taget kufferten til sig, er Emdrup Søgårds Børnehus i København.

Af **Nana Toft**

Foto: **Jørgen True**

Emdrup Søgårds Børnehus på Østerbro i København har en stor naturlegeplads, og midt i ligger en bålplads. Her har pædagog *Aviaja Rosenkrantz* samlet fem af institutionens børnehavebørn. Hun sætter sig på hug foran dem og tager et billede frem fra en farvestrålende kuffert.

»Kan I huske det her billede? Hvad forestiller det?«

Børnene har set det før. Det er billedet af pigen, der er ked af det, fordi hun er den eneste, der ikke er inviteret til fødselsdag.

»Hvad gør man så, hvis man ikke må komme med til en fødselsdag?«

Scenen er sat, og snakken kan gå i gang.

Gode råd til forældrene

- Støt dit barn i legeaftaler
- Tal ikke dårligt om de andre børn i børnehaven eller deres forældre
- Indfør social fødselsdagspolitik
- Støt dit barn i at forsvare kammerater, der ikke kan forsvare sig selv
- Vær åben når andre forældre fortæller om deres barns problemer.

Kilde: Red Barnets børnekuffert

Børn talte grimt

Aviaja Rosenkrantz har haft vist billederne af forskellige mobbe-situationer for børnene mange gange før. For selv om hun ikke synes, at der er tale om decideret mobning i børnehaven, så bliver der indimellem talt hårdt blandt børnene. Det var derfor, hun tilbage i november sidste år ringede til Red Barnet og bestilte en af deres børnekufferter.

Med kufferten fulgte også et endagsinstruktørkursus hos Red Barnet, hvor teorier om mobning blev belyst, og hvor deltagerne kunne udveksle viden og erfaringer med andre pædagoger og pædagogmedhjælpere.

Mere opmærksom på drillerier

Efter knap et år er kufferten næsten blevet en fast del af hverdagen. Selv om *Aviaja Rosenkrantz* ikke har oplevet en voldsom forandring i børnegruppen, er hun alligevel overbevist om, at kufferten har gjort en forskel.

»Redskaberne i kufferten forhindrer ikke, at børnene kan tale hårdt til hinanden. Men jeg er blevet meget mere opmærksom på mobning og drillerier, efter vi er begyndt at bruge kufferten,« siger *Aviaja Rosenkrantz*.

»Jeg har også lagt mærke til, at børnene taler om det at være en god ven, og flere af dem refererer til indholdet i kufferten. Men det væsentligste er, at jeg tror, de her ting lagrer sig i hjernen. Når børnene kommer

Pigen. Børnene kigger på et billede, *Aviaja Rosenkrantz* tager frem fra kufferten. Det er en pige, der er ked af det, nok fordi hun som den eneste ikke har fået en fødselsdagsinvitation. Det kan de fem børn godt forstå.

i skole og for alvor bliver vidne til reel mobning, så vil dét, vi har gjort her, gøre en forskel,« understreger *Aviaja Rosenkrantz*, der gerne ser, at det forebyggende arbejde mod mobning bliver ført videre i skolerne.

»Så tror jeg, det for alvor ville batte,« siger hun. ■

nana@udsagn.dk

Læs mere om indholdet i Red Barnets børnehavekuffert på www.redbarnet.dk Kufferten koster 2.000 kroner plus omkostninger for forsendelse og ekspedition. En dags instruktørkursus er med i prisen.

Forældrene må på banen

Medansvar. Daginstitutterne gør det godt, men forældrene bør tage mere ansvar, mener professor.

På Roskilde Universitet blev der tilbage i 2007 iværksat en omfattende undersøgelse om mobning i daginstitutioner og skoler. *Jan Kampmann*, professor ved Institut for Psykologi og uddannelsesforskning på RUC, stod i spidsen for undersøgelsen.

»Mobning eller marginalisering var der for tre år siden, det er der i dag, og vi vil også finde det om 5-10 år. Det kan vi ikke fjerne. Heller ikke med en børnekuffert,« siger han.

»Men i dag er der er langt større fokus på mobning i institutionerne. Pædagoger

og pædagogmedhjælpere ser i langt højere grad sig selv som vigtige agenter i det forebyggende arbejde.«

Jan Kampmann synes dog, at der er plads til forbedringer i samarbejdet med forældrene.

»Pædagogerne skal lægge noget af ansvaret og magten fra sig og kræve, at forældrene tager medansvar. Så vil der opstå et større fællesskab – og større forståelse,« siger Jan Kampmann. ■

Undersøgelsens otte delrapporter kan findes på www.redbarnet.dk

»I første omgang er det fint med en hurtig mundtlig udmelding om retningslinjerne, for det er der brug for. Men jeg er ikke tryk ved, at det bliver ved det. Vi vil gerne se noget på skrift.«

INGER BOLWINKEL, FORBUNDSSEKRETÆR, FOA

I løbet af et år udsættes hvert tredje FOA-medlem for vold eller trusler om vold på arbejdspladsen.

KILDE: FOAS MEDLEMSPULS 2008

Rets-usikkerhed. Politiet kan ikke finde et fast ståsted i forhold til sager om vold på jobbet. Det kan koste FOA-medlemmer store beløb i erstatning.

Politiet svigter voldsramte FOA-medlemmer

Af **Finn Danielsen**

FOA-medlemmer, der er blevet slået eller sparket på deres arbejde, kan langt fra regne med opbakning fra politiet.

FOAs afdelinger melder om meget forskellige reaktioner i politikredsene, når medlemmerne anmelder vold på jobbet. Nogle steder foreslår politiet en god snak på arbejdspladsen i stedet for en politianmeldelse, nogle kræver skadestuerapport før de vil tage imod anmeldelsen eller afviser af andre grunde.

Det sker også, at politistationer tager imod anmeldelsen, men ikke gør ikke meget ud af efterforskningen og ender med at frafalde tiltale. Og endelig er der medlemmer, der oplever, at det hele kører lige ud ad landevejen: Anmeldelse, efterforskning, retssag, dom og eventuel erstatning.

Erstatninger mistes

I FOA betragtes politi-kredsene uensartede tilgang til voldsagerne som et stort problem.

»Politibehandlingen er faktisk den eneste vej ind i erstatningsjunglen,« siger konsulent *Per Grieger-Rene*.

Staten udbetaler nemlig kun erstatning efter voldsofferloven, hvis det klart kan dokumenteres, at der er sket en overtrædelse af straffeloven. Og de bedste til at sikre den dokumentation er politiet, for som fagfolk på området ved de, hvad der skal med.

»Volden stiger, og medlemmerne skal vide, hvad de kan regne med, når de henvender sig til politiet. Det handler om retssikkerhed,« siger Per Grieger-Rene.

Ekspeditionsfejl

For halvandet år siden henvendte FOA sig til Rigsadvokaten og foreslog, at der blev udarbejdet en instruks til politi-kredsene om, hvordan sager om vold på jobbet skal tackles. Forbundet har flere gange rykket for svar, men uden held. Det beklager statsadvokat *Jens Røn* dybt.

»Det er pinligt at indrømme det, men der er sket en ekspeditionsfejl, som vi ikke kan forklare.«

Jens Røn lover dog bod og bedring. FOA skal nok få et svar, og Rigsadvokaten vil nu tage sager om vold på jobbet op i et såkaldt fagudvalg. I udvalget er alle politikredse repræsenteret, og her kan de vedtage fælles retningslinjer.

Retningslinjer på vej

En egentlig instruks til politi-kredsene får FOA ikke løfte om lige nu.

»Nu sætter vi fokus på området, og i lyset af drøftelsen i fagudvalget, må vi vurdere, om det kræver mere fra vores side. Vi kan godt sikre retningslinjer uden at skrive et stort forkromet værk, som vi skal sende ud,« siger Jens Røn. ■

fida@foa.dk

Det siger loven

Kapitel 1 – Personskade

§ 1. Staten yder erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af borgerlig straffelov, hvis overtrædelsen er begået i den danske stat.
Lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

7 procent af de FOA-medlemmer, der oplever vold på arbejdspladsen, forlader deres job på grund af volden.

KILDE: FOAS MEDLEMPULS 2008

»At patienten har en behandlingsdom i forvejen skal jo ikke være fribillet til at slå løs på personalet.«

PETER BUGGE NIELSEN, SOSU-ASSISTENT, TR OG BESTYRELSESMEDLEM I FOA-PSYKIATRI

Frit lejde til mordforsøg

Modvind. »Jeg skrev en klage, da politiet afviste min sag, men det ændrede ikke noget,« siger plejer Benny Stenholt.

Opgivet. Hvis gerningsmanden har en behandlingsdom i forvejen, tager politiet sig ikke af mordforsøg på arbejdspladsen.

Af **Finn Danielsen**
Foto: **Niels Åge Skovbo**

Benny Stenholt oplever i september 2008 den værste arbejdsdag i sit liv. Efter 35 år som plejer på Psykiatrisk Hospital i Ris-skov, er han tæt på at betale med sit liv for at passe sit arbejde.

Sammen med nogle kolleger skynder han sig over til en anden afdeling, da alar-men ringer hele tre gange.

En meget stor og fysisk stærk patient har lige kylet en mandlig ansat op ad væg-gen. Han er rasende over at blive stoppet i sine forsøg på nærgående kontakt med en

kvindelig ansat. Patienten er aggressiv og nægter at blive bælte-fikseret.

Der er efterhånden 15 ansatte omkring ham, og det plejer at få aggressive patienter til at resignere. Men ikke denne patient, der meddeler, at han vil 'kæmpe til sidste blodstråbe'. Benny tager fat i hans arm. Det skulle han aldrig have gjort.

I livsfare

»Han får lynhurtigt lagt en arm omkring min hals. Han er brølestærk, og han klemmer simpelthen bare til. Jeg kan ikke få luft, og det begynder at sortne for mine øjne,« erindrer Benny Stenholt.

Men han kæmper vildt for sit liv og får sig til sidst vristet fri. Patienten bliver fikseret, men når lige at sende en hilsen til Benny, der er ved at samle sine tabte briller op:

»Jeg skal nok få fat i dig, jeg skulle have slået dig ihjel.«

Og det var tæt på. En lægeundersøgelse af blodudtrækninger på halsen og i ansigtet viser, at Benny har været i overhængende livsfare.

Politiet står af

Bennys sag anmeldes til politiet, men der går omkring en måned, inden han indkal-

I 2009 stod kvinder for 2 ud af 3 anmeldte arbejdsulykker, der har med vold at gøre.

KILDE: ARBEJDSSTILSYNET

I 1995 udgjorde arbejdsrelateret vold 19 procent af samtlige voldsepisoder i Danmark. I 2005 er tallet 27 procent.

KILDE: ARBEJDSSTILSYNET

Social- og sundhedsområdet er det branche-område, hvor flest oplever fysisk vold.

KILDE: DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ (NFA)

► des til afhøring. Og så sker der ikke mere.

Næsten halvandet år senere får Benny et brev, hvor politiet oplyser, at de frafalder tiltalen mod voldsmanden. Han har nemlig en behandlingsdom i forvejen og vil bare få en ny ved en retssag. 'Eventuelt erstatningskrav må rejses ved civilt søgsmål', skriver statsadvokaten.

»Jeg fik det simpelthen så dårligt,« fortæller Benny. »Min retsbevidsthed knækkede fuldstændig. En sådan patient får jo frit lejde til at tage livet af én.«

Sygemelding

Benny var sygemeldt nogle måneder efter overfaldet, hvorefter han gik på arbejde igen. Men kort efter, at han får brevet fra politiet, støder han sammen med en aggressiv patient, der skrider ham ind i ansigtet. Billeder fra kvælningsforsøget dukker frem.

»Jeg ryster helt vildt og tror, at han vil springe på mig,« siger Benny.

Juleaften 2009 blev Bennys sidste arbejdsdag. Han har været sygemeldt lige siden. Og han ved ikke, om han tør vende tilbage til den arbejdsplads, han har været rigtig glad for lige siden 1974.

Uvis erstatning

Benny har ansøgt om erstatning efter voldsofferloven, men har indtil videre blot fået en kvittering for modtagelsen af ansøgningen.

Han håber på positiv respons og ikke bare for pengenes skyld.

»For så har nogen taget sig af det. Og taget det alvorligt,« siger han.

Et civilt søgsmål, hvor han selv skal finde advokat til at køre sagen, har han slet ikke overskud til. ■

fida@foa.dk

Bodil fik ers

Oprejsning. Bodil Schwartz fik god hjælp hos politiet og en erstatning på 225.000 kroner, da hun blev udsat for vold og trusler på jobbet. Begge dele har hjulpet hende videre.

Hvornår kan man få erstatning?

Det er blandt andet en betingelse for at få erstatning efter voldsofferloven,

- at skaden er sket ved en overtrædelse af straffeloven
- at der er tale om personskaade
- at forbrydelsen er anmeldt til politiet uden unødigt ophold (normalt inden for 24 timer)
- at man har fremsat krav om erstatning over for skadevolderen, hvis sagen har været i retten
- at man har fremsat krav over for Erstatningsnævnet senest 2 år, efter forbrydelsen er begået.

Man kan få erstatning, selv om gerningsmanden er ukendt eller ikke kan findes.

Man kan også få erstatning, selv om gerningsmanden ikke kan straffes, fordi gerningsmanden er under 15 år eller utilregnelig (f.eks. sindssyg).

Kilde: Civilstyrelsen

Af **Finn Danielsen**

Foto: **Robert Attermann**

Den sidste dag i september 2008 glemmer Bodil Schwartz aldrig. Hendes liv forandrer sig, da en hel almindelig arbejdsdag som sosu-assistent på et aflastnings-plejehjem i Aalborg udvikler sig til et mareridt.

En ny beboer skal i aflastning, da han lige har sat ild til sin egen bolig. Han er psykisk syg og misbruger. Og meget aggressiv, skal det vise sig. Han har drukket tæt, og siddende i sin kørestol følger han efter Bodil, mens han skiftevis truer hende og kommer med nærgående bemærkninger.

Natligt hærværk

Bodil fortsætter fra aftenvagt over i nattevagt, og mens plejehjemmets øvrige beboere sover, er Bodils plageånd vågen. Han tilkalder hjælp, fordi han har tisset på gulvet i sin stue, men griber fat i Bodils arm, da hun vil hjælpe ham over i kørestolen. Han er stærk og truer hende, men hun får sig vristet fri af hans greb. Bodil er blevet bange og kontakter hjælp udefra. Manden falder tilsyneladende til ro, men freden er kortvarig. Snart er han på jagt efter Bodil

Fra 1997 til 2005 steg andelen af medarbejdere, der angiver, at de har været udsat for vold eller trusler på jobbet, med 50 procent.

KILDE: ARBEJDSTILSYNET

50%

»Det kan ikke være rigtigt, at man skal sende politiet udskrift af Retsplejeloven for at få dem til at tage imod en anmeldelse af vold.«

OLAF CHRISTENSEN, FAGLIG SEKRETÆR I FOA-AFDELINGEN LFS

tatning

igen, han truer med at stikke hende ned og sætte ild til hende. Han smider en radio efter kollegaen, da hun kører ham ned på stuen. Her går han i gang med at smadre toilettet og rive persienner ned.

Kamp om døren

Bodil og hendes kollega er nu så bange, at de låser døren ind til ham. Manden låser dog op igen indefra. Bag døren råber og skriger han, mens han slår hårdt med et stålbækken på døren og håndtaget. På den anden side holder Bodil og kollegaen krampagtigt fast i det samme håndtag i et forsøg på at holde døren lukket.

»Det var helt surrealistisk,« husker Bodil. »Og utroligt, at jeg kunne holde den dør, der bare har et lille stålhåndtag.«

Politiet på banen

Bodil Schwartz anmelder den voldsomme beboer til politiet, og hun bliver afhørt et par gange. Under den efterfølgende retssag bliver beboeren dømt for vold og trusler.

Bodil ansøger om erstatning efter voldsofferloven, og i juni i år får hun 225.000 kroner.

Hun oplever erstatningen som en anerkendelse af, at der er sket noget forfærdeligt.

»Dommen og erstatningen har virkelig hjulpet mig. Den anerkendelse er psykisk helende i sig selv.« ■

fida@foa.dk

Medvind. »Politiet kontaktede mig hver gang, der skete noget i sagen, og betjentene var meget venlige,« siger tidligere sosu-assistent Bodil Schwartz.

Virkeligheden

Svigt i hjemmeplejen. Søndag den 4. juli viser TV2 skjulte optagelser af, hvordan medarbejdere i den københavnske hjemmepleje tilsyneladende snyder med arbejdstiden. Det fremgår, at medarbejderne bruger arbejdstiden på shopping, restaurantbesøg og timelange pauser frem for at pleje og hjælpe borgerne. Københavns Kommune reagerer ved at suspendere ni medarbejdere og to teamledere. To af medarbejderne bliver desuden politianmeldt.

Efter to måneders forløb har kommunen selv undersøgt sagen. Det har ført til firing af en medarbejder og en teamleder. En anden medarbejder er blevet fritstillet, mens en tredje har fået en advarsel. Andre to medarbejdere er blevet indskærpet, at de fremover skal bruge de håndholdte computere, som der står i instrukserne. Ingen bliver tiltalt af politiet.

ifølge TV2

Af **Maj Dahl-Rasmussen**

Foto: **Jørgen True**

Det er rystede, skjulte optagelser. Men på få øjeblikke har de totalt forandret den offentlige debat om hjemmeplejen.

TV2 har fulgt nogle medarbejdere fra Håndværkerhavens Hjemmepleje. Vi ser dem, mens de går ind og ud hos borgerne på deres rute. Vi får at vide, at besøgene overstås på under den halve tid af den, der er sat af til opgaverne.

Andre optagelser viser medarbejdere, der tager hjem i arbejdstiden. En medarbejder siger til sin kollega, at han kommer senere, fordi han skal ud at spise med nogle kammerater.

Der er også et indslag med to medarbejdere, der går hånd i hånd i et indkøbscenter. Senere ser man dem gå ind på et pizzeria. Alt sammen i arbejdstiden.

Fusk med tiderne

Ifølge TV2 lykkes det en af medarbejderne at holde pause i 4 timer og 38 minutter.

Og tv-stationen kan også forklare, hvordan medarbejderne kan snyde sig til de mange pauser. Det

ser man på nogle optagelser, der er filmet i Håndværkerhavens have af en medarbejder, der arbejder for TV2 – en såkaldt muldvarp. Vi ser, hvordan medarbejderne taster tider ind på deres håndholdte computere i stedet for at registrere tiderne ude på ruten. TV2-journalisten forklarer, at medarbejderne på den måde får det til at se ud, som om de har været på besøg hos en borger, mens de i virkeligheden har holdt fri.

Shopping og restaurantbesøg

Den enkelte optagelse er måske ikke helt skarp, men det er TV2s udlægning af videooptagelserne til gengæld: Medarbejderne i Håndværkerhavens Hjemmepleje snyder systematisk de ældre borgere og bruger arbejdstiden på shopping, restaurantbesøg og timelange pauser.

Sådan blev sagen fremlagt af TV2. FOAs fagblad har siden talt med de involverede medarbejdere og hørt deres version af historien. ■

mdar@foa.dk

Jeg skal lige have en smøg
og slappe af.

Virkeligheden

ifølge

Medarbejderen. Ronnie Hansen har en travl dag, den dag TV2 filmer ham. Han når at gå i Silvan for en borger, ligesom han får tid til noget af det ekstra arbejde, han har som it-superbruger.

Af **Maj Dahl-Rasmussen**
Foto: **Jørgen True**

Ronnie Hansen kan godt huske torsdag den 4. juni.
»Fordi det var sådan en akavet dag,« forklarer han. Men den dag skulle vise sig at blive mere end akavet. For det er den dag, TV2 følger efter Ronnie Hansen og filmer ham. En måned senere kan han om og om igen se sig selv blive hængt ud i TV2 Nyhederne for at svigte borgerne i hjemmeplejen.

Det er ham, man kan se bruge under halvt så lang tid, som der er afsat, hos borgerne. Det er ham, der ifølge TV2 har holdt pause i 4 timer og 38 minutter i løbet af en vagt. Det er ham, man ser gå hånd i hånd med en kollega i Nørrebro Centret.

Hvad er Ronnie Hansens forklaring på de optagelser, nationen blev vidne til den sommeraften først i juli?

Hvordan begynder din dag?

»Jeg er på kursus i håndholdte computere fra 8.30 til 15.30, fordi jeg er superbruger. Derfra tager jeg direkte i aftenvagt.«

Ude på ruten er du kortere tid hos borgerne, end svarende til den tid, der er sat af. Hvorfor?

»Fordi de har det godt den dag, og der ikke er behov for mer'.«

Var der ikke nogen borgere, som havde behov for, at du var der længere?

»Det er netop det, de ikke har. Mange af Ryparkens borgere er psykisk syge og har lyst til at være alene. Hvis de havde haft brug for min omsorg eller støtte, så var jeg ikke gået.

Efter din første tur rundt hos borgerne ringer du til din kollega, som samtidig er din kæreste, og hører, om hun har tid til at tage med i Silvan for at se på tæppe til en borger. Hvorfor skal hun med?

»Tæppet skal ligge ude på en altan, og jeg har ikke ret meget forstand på tæpper. Men det har min kæreste. Derfor vil jeg gerne have, at hun ta'r med. Og vi har fået ok til at tage af sted af vores teamleder, hvis der var tid til det.«

Hvad mener du selv om det signal, I sender, når I går hånd i hånd i centret?

»Jeg kan godt se, at det signalerer noget forkert til den danske befolkning. Men vi havde haft det oppe med en leder og aftalt, at vi skulle optræde professionelt i arbejdssammenhæng, men at vi ikke behøvede at skjule vores forhold ude i området.«

På TV2 kan man se jer inde i en skobutik. Hvad laver I der?

»Jeg ser på et par løbesko, fordi jeg lige har tilmeldt mig DHL-stafetten. Vi er i butikken i to minutter.«

Og så går I på restaurant?

»Vi tager forbi et pizzeria på vej tilbage til Håndværkerhaven og køber noget mad, som vi tager med os.«

TV2 viser, at du bruger en del tid inde på Håndværkerhaven. Hvad laver du dér?

»Jeg spiser min mad. Og så prøver jeg at geninstallere min håndholdte computer flere gange i løbet af aftenen, fordi den ikke fungerer. Jeg går også i gang med forberedelserne til, at mine kolleger kan tage nogle nye håndholdte i brug.«

Holder du pause i 4 timer og 38 minutter den aften?

»Nej, overhovedet ikke. Jeg aner ikke, hvordan TV2 er nået frem til det tal, for jeg er omkring to en halv time på kontoret. ■

mdar@foa.dk

Ronnie

Borger: Tæppet var til mig

FOA har i forbindelse med sagen fået en erklæring fra den borger, som Ronnie Hansen var på tæppeindkøb for. I erklæringen skriver borgeren, at hun i starten af juni bad Ronnie om at se på et græstæppe til sin altan. Da tæppet ikke kunne fås i den rigtige størrelse i Silvan, fandt han et andet sted at købe det, og det ligger nu ude på borgerens altan. ■

TV2 beder Ronnie forklare sig

Fire uger efter videooptagelsen af Ronnie Hansens færden på gaden, bliver han opsøgt af TV2. Ronnie Hansen bliver spurgt om, hvorfor han var i Nørrebro Centret, men det kan han ikke huske på stående fod. Ikke før han ser klippene.

»Jeg ville ikke udtale mig om lige den dag. Jeg ved, hvor akavet den er, og jeg føler ikke, at jeg skylder ham nogen forklaring.«

Men Ronnie taler med TV2s journalist og fortæller ham, at der er stor variation i, hvor lang tid besøgene hos borgerne tager. Han fortæller ham også, at han er it-superbruger og derfor har nogle administrative opgaver i forbindelse med det, og at han skal finde tiden til det i sin arbejdstid. ■

Tider blev samstemt

I klippet, hvor man ser medarbejderne taste tider ind på de håndholdte computere, er der ikke tale om, at det sker, inden de tager ud til borgerne, som TV2 påstår, men *efter*. Medarbejderne fortæller, at det, de i virkeligheden gør, er at samstemme tiderne for de besøg, hvor de er to ude hos en borger. Grunden til den manuelle indtastning er, at urene i de små computere ikke kan indstilles til at gå ens. Det betyder, at det vil se ud som om, de har været hos borgerne forskudt af hinanden, hvis de ikke foretager sig noget. For eksempel at den ene kommer fire minutter tidligere og går fire minutter før kollegaen. Ifølge medarbejderne har teamlederne bedt dem om, at tiderne stemte overens, når de kørte to og to, da det ellers gav problemer, når der senere skulle laves beregninger på timeforbruget. ■

Blev forfulgt og tog hjem

TV2 har lavet optagelser af sosu-hjælper Puk Waltz, som tager hjem til sig selv og bliver der i over en time. Hendes egen forklaring er, at hun havde lagt mærke til, at nogle mænd havde forfulgt hende i nogle dage, og at hun var blevet nervøs over det. Derfra ringede hun til sin leder for at høre, hvad hun skulle gøre. Senere viste det sig, at 'forfølgerne' var TV2s filmhold. Den dag, TV2 viser indslaget, har tv-stationen fået at vide, at det er deres egen opførsel, der har fået Puk Waltz til at tage hjem. Men TV2 vælger alligevel at udlægge det, som om hun snyder sig til en pause. ■

Kommunen undersøger

TV2s optagelser fra Håndværkerhavens Hjemmepleje har fået Københavns Kommune til at foretage en undersøgelse, hvor ledere, medarbejdere og de borgere, som medarbejderne skulle give hjemmehjælp, er blevet bedt om en forklaring. Undervejs har konsulenter fra FOA deltaget som medarbejdernes repræsentanter.

Kommunen har kunnet konstatere, at samtlige borgere har fået de ydelser og den hjælp, de er berettiget til. Det kommer frem, at enkelte medarbejdere ikke har udført deres opgaver, som de skulle, og det resulterer i fyringer af to medarbejdere, en advarsel, og at to medarbejdere får indskærpet brugen af de håndholdte computere.

I kølvandet på sagen har kommunen desuden besluttet at foretage en undersøgelse af hele hjemmeplejen, som skal udføres af folk udefra. ■

Tilfredse borgere

En ny undersøgelse foretaget af Københavns Kommune viser, at 88 procent af borgerne er tilfredse med den hjemmehjælp, de får. Kommunen har ringet og spurgt 5.000 borgere i det distrikt, som også omfatter Håndværkerhaven.

Krig mellem kolleger

Arbejds miljø. Et ekstremt dårligt samarbejde mellem to grupper aftenvagter kulminerede med TV2s optagelser med skjult kamera. Den ene gruppe synes, at TV2s fremstilling er rigtig, og at tv-udsendelserne endelig har fået ledere og politikere til at handle.

Af **Britta Lundqvist**
Illustration: **Gitte Skov**

Aftenvagterne i Håndværkerhavens Hjemmepleje var nærmest i krig med hinanden. Hvordan kunne det gå så galt? »Ledelsessvigt ud over alle grænser,« svarer den gruppe aftenvagter, der synes, at det er i orden, at nogle af deres kolleger blev hængt ud i TV2.

Men først et lille tilbageblik: Efter kommunalreformen i 2007 blev der ændret på nogle hjemmeplejedistrikter, og flere medarbejdere blev flyttet rundt. Resultatet var et sammenstød mellem forskellige arbejdspladskulturer.

Nogle var rystede over de nye kollegers manglende arbejdsmoral: »Hvis vi spurgte, hvor de havde været, fik vi at vide, at det ragede ikke os,« siger en ansat, der ikke vil have sit navn frem.

Henvendelser til teamlederen hjalp ikke, og de oplevede, at hun hverken havde overblik eller interesse for sagen. For omkring halvandet år siden blev hjemmeplejelederen og plejehjemslederen involveret, og en coach skulle hjælpe med konfliktløsning. Det hjalp ikke, og 'krigen' fortsatte.

Støttede hver sin leder

Fronterne blev trukket hårdt op, da teamlederen gik på barsel, og en teamleder fra dagvagten tog over. Nogle var lettede over at få en leder, som forsøgte at stramme op, og de syntes, at det igen blev rart at gå på arbejde. Omvendt var den anden gruppe utilfreds.

Da den ene teamleder kom tilbage fra barsel,

var der nu to fløje, der støttede hver sin leder. Tingene spidsede til.

Et ophidset møde

I februar i år endte et personalemøde i »råben og skrig«, hvor begge grupper var ophidsede og kom med gensidige beskyldninger. Bagefter henvendte gruppen, der var utilfreds med teamlederen, sig til Social- og Sundhedsafdelingen for at få hjælp til at gøre noget ved det psykiske arbejdsmiljø. Afdelingen tog derefter initiativ til at løse problemerne i samarbejde med ledelsen af Håndværkerhavens Hjemmepleje, og endnu et forløb med en coach blev sat i gang.

En muldvarp iblandt os

Den 2. juli – to dage før det første indslag i TV2s føljeton – blev medarbejderne indkaldt til møde og orienteret om, at der var blevet optaget med skjult kamera. Siden fandt de ud af, hvem muldvarpen havde været. Kameraet var skjult i hans cykelhjelme, som han også havde på indendørs.

Gruppen bryder sig ikke om brug af skjult kamera, men følelsen er, at det er »rystende at der skal sådan en tv-udsendelse til, før der sker noget.« De havde længe ønsket teamlederen fyret, og det blev hun straks efter tv-indslaget.

Konsekvenser for hele Danmark

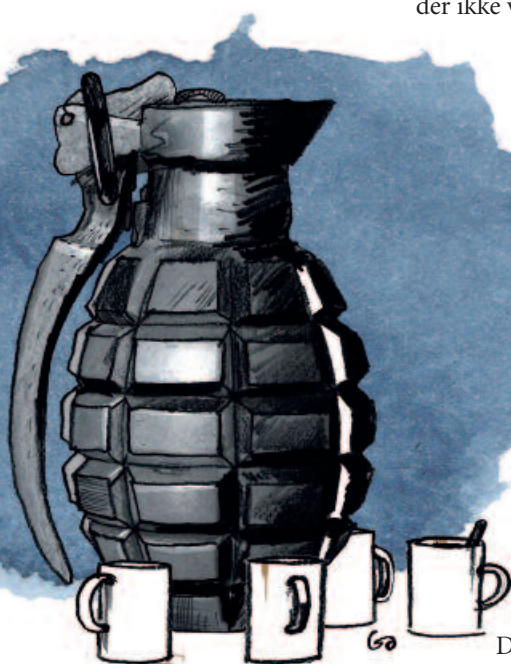
I forvejen var planen, at Håndværkerhavens Hjemmepleje fra 1. september skulle slås sammen med Dorthøgårdens Hjemmepleje. Det blev fremskyndet og skete umiddelbart efter tv-indslagene.

De medarbejdere, der blev vist i tv, fik efterfølgende undersøgt deres forhold af kommunen. Ingen menige FOA-medlemmer er bortvist eller fyret.

Det har givet frustrationer i gruppen, der mener, at TV2s fremstilling var rigtig, og at 'snyderne ikke fik straf'. »Vi sidder tilbage med en følelse af uretfærdighed. Havde ledelsen lyttet til os og set alvoren, var det her ikke sket. Nu har det fået konsekvenser for hjemmeplejen i hele Danmark,« siger en medarbejder ■

brlu@foa.dk

Medarbejderne, fagbladet har talt med, ønsker ikke at få deres navn eller foto bragt. Redaktionen kender deres identitet.

Ommer. Der var faktuelle fejl i de indslag, som TV2 viste, konstaterer lokalområdechef Vivian Buse fra Københavns Kommune

"TV2 viste ikke sandheden"

Af **Maj Dahl-Rasmussen**
Foto: **Jørgen True**

Vivian Buse er lokalområdechef i Københavns Kommune og har dermed ansvaret for de lokale hjemmeplejer. I TV2s indslag om Håndværkerhavens Hjemmepleje ser vi hendes reaktion lige efter, at TV2 har vist hende deres filmoptagelser.

»Uantageligt. Helt, helt uantageligt,« lyder hendes kommentar.

Men da hun ser nærmere på sagen, ser hun andet og mere.

»Der var jo nogle reelle, faktuelle fejl i det, som det var fremstillet,« siger hun.

»For eksempel det med at de går på restaurant. Jamen, det er jo ikke det, de gør. De er inde at købe en pizza, og det må de gerne.«

Påstandene blegner

Det er heller ikke sandt, når TV2 påstår, at en medarbejder holder over fire timers pause i løbet af sin vagt.

»Den medarbejder er også superbruger inden for it og skulle løse nogle opgaver i forbindelse til det. Så det passer ikke, at medarbejderen holder timelange pauser,« konstaterer Vivian Buse.

Endelig er der historien om de to medarbejdere, som angiveligt er på privat shopping. Det viser sig, at de var i centret for at se på et tæppe for en borger. Og det formilder sagen, som Vivian Buse ser den.

»Men opgaven ligger uden for det serviceniveau, som kommunen tilbyder. Og det er heller ikke i orden, at man henter en kollega, som man tager med.«

Misforståelser

Om de håndholdte computere slår Vivian Buse fast, at det aldrig var meningen, at medarbejderne skulle samstemme deres tider, som man ser dem gøre det i indslagene fra TV2.

»Man skal starte uret, når man kommer ind i borgerens hjem – og slukke det igen, når man går fra hjemmet,« forklarer hun. Men hun mener, at der kan have sneget sig nogle misforståelser ind.

»En af mine konklusioner er, at informationen om brugen ikke er givet entydigt, for der er mange udlægninger af teksten, når man spørger medarbejderne. Og det er formildende i denne sag, at der har været kommunikation, som ikke har været knivskarp, og som har kunnet give anledning til misforståelser.«

Hjemmeplejen fremover

Håndværkerhavens Hjemmepleje hører nu til i Hjemmeplejen Bispebjerg. Kommunen vil støtte sammenlægningen af de to enheder, blandt andet med hjælp udefra, så de får en fælles hjemmepleje med en god arbejdskultur. Desuden vil der fremover være en leder til stede om aftenen. Tidligere gik lederen hjem, efter at der var givet rapport om eftermiddagen. ■

OK. »Det er i orden at hente en pizza i forbindelse med sin pause, når man arbejder i Københavns Hjemmepleje,« siger lokalområdechef Vivian Buse.

mdar@foa.dk

Rank ryggen

Chikane. Efter tv-indslagene fra Håndværkerhaven blev medarbejdere fra hjemmeplejen i hele landet chikaneret. Egedal Kommunes borgmester, Willy R. Eliassen, bakkede straks op om sine medarbejdere i hjemmeplejen.

Af **Britta Lundqvist**
Foto: **Jørgen True**

Helle Bregnhøj, social- og sundhedshjælper i Egedal Kommune, stod i kø hos bageren en lørdag morgen efter en nattevagt. De andre kunder kiggede meget på hende, og en mand hvæsende på vej ud: »Jeg tror, du skal passe lidt på.« Helle blev rystet. Hele ugen havde TV2 kørt med indslag fra Håndværkerhavens Hjemmepleje i København, og fordi hun stod i arbejdstøj, var hun nu blevet jaget vildt.

I Brugsen blev medarbejdere udsat for bemærkninger som »har du tid til at stå her?« eller »du er jo fra hjemmeplejen, du laver ikke en skid.« Der var også naboer til hjemmeplejemodtagere, som stod og tog tid og kom med bemærkningen »Nå, du var der ikke ret længe.«

Skifter tøj

»Det har påvirket os meget. Før i tiden var vi stolte af at vise, vi kommer fra hjemmeplejen, men nu tager vi arbejdstøjet af, inden vi går hjem. Vi har fået en følelse af, at alle holder øje med os, når vi har uniformen på,« siger Ellinor Sørensen, social- og sundhedshjælper og fællestillidsrepræsentant.

Ring 114. »Vi har diskuteret, hvad man gør, hvis man bliver forfulgt af en bil, sådan som TV2 kørte efter en medarbejder fra Håndværkerhaven, og vi har taget den beslutning, at man skal ringe 114. Det gælder selvfølgelig også, hvis man føler sig truet,« siger fællestillidsrepræsentant Ellinor Sørensen.

Egedals borgmester, Willy R. Eliassen (V), var hurtigt ude med opbakning til kommunens hjemmepleje og tog afstand fra de »dumsmarte bemærkninger«. Og han er ikke enig i, at hjemmeplejen skal undgå at færdes i arbejdstøj:

»Rank ryggen, I har ingen grund til andet. I må gerne handle i uniform. Det er et fuldstændig forkert signal, at nogle kommuner forbyder deres medarbejdere at færdes i uniform.«

Uniformen giver beskyttelse

Willy Eliassen er tidligere betjent, og han er tilhænger af, at offentligt ansatte bruger uniform. Derfor har rådhusbetjentene også fået uniform.

»Jeg tænker på jeres sikkerhed. Der ligger en beskyttelse i uniformen, og det er en anden paragraf i straffeloven, hvis man overfalder en medarbejder i uniform. Tænk på den vinkel.« Borgmesteren kigger grundigt på kittelbluserne og savner noget: »Hvor er Egedal Kommunes grønne logo? Det kunne da godt være på,« foreslår han, og sosu-hjælperne lover at lade budskabet gå videre til deres tøjudvalg. ■

brlu@foa.dk

Forkert. »Det hører ingen steder hjemme at gå og holde hånd i arbejdstiden, sådan som TV2 viste, to af medarbejderne gjorde,« siger social- og sundhedshjælper Helle Bregnhøj, der blev chikaneret med tilråb efter udsendelserne.

Borgmesteren.

»I skal ikke være utrygge ved at færdes i uniform. Tværtimod, der ligger en beskyttelse i uniformen,« siger borgmester Willy Eliassen.

Shit, ikke os igen

Fag og arbejde har spurgt social- og sundhedshjælpere fra hjemmeplejen på Østerbro om deres reaktioner på TV2s fremstilling af forholdene i Håndværkerhavens Hjemmepleje.

Mette Levinsohn, hjemmehjælper og tillidsrepræsentant:

»Min første reaktion var *shit!* Hvad har de gjort? Ikke os igen. Det er altid os, det går ud over, når der er noget med de gamle. Men så kunne jeg se, at meget af det, TV2 viste, var iscenesat og klippet sammen, så man skal ikke tro på alt, hvad man ser i fjernsynet. Det har været en grim hetz bagefter, hvor folk har buh'et af aftenvagterne, når de gik to sammen. Det er ikke stoppet endnu, men det er blevet bedre. Og jeg er stadig stolt af mit arbejde.« ■

Jette Persson, social- og sundhedshjælper:

»Jeg blev forarget og undrede mig over, at det kunne lade sig gøre. Det var så afslørende, da de gik sammen i NørrebroCentret. Men jeg synes ikke, man kan skære alle over en kam, som TV2 gør. Det var som om, at det foregår sådan alle steder. Som en af mine borgere sagde, hun kunne slet ikke genkende TV2s billede. Og jeg synes bestemt ikke, vi har for meget tid.« ■

Winie Jørgensen, social- og sundhedshjælper:

»Jeg tror, udsendelsen viste et sandt billede, og da de skrev tider, tænkte jeg – at de tør. Hvis nu en borger lå død på det tidspunkt, de skrev ind. Reaktionen hos borgerne har været positiv. De siger 'jamen I gør da det, I skal'. Men til familiefester er det første, folk siger, at sådan er det alle vegne.« ■

Det gør FOA

FOA har både lokalt og centralt fulgt sagen om Håndværkerhaven tæt:

- Efter TV2s udsendelser har SOSU-afdelingen deltaget i FOA-medlemmernes partshøring med kommunen. Forbundet har også deltaget i arbejdet.
- Forbundsformand Dennis Kristensen har været i medierne og udtalt sig om sagen. Det samme har SOSU-afdelingens formand, Palle Nielsen.

- FOA har på vegne af de medarbejdere, TV2 har optaget med skjult kamera, klaget til Pressenævnet.
- FOA har taget initiativ til i samarbejde med Københavns Kommune at finde en løsning på samarbejdsproblemerne mellem de medarbejdere fra Håndværkerhaven, der nu er overflyttet til Dortheagårdens Hjemmepleje.

Se også temaet om svigt i hjemmeplejen på www.foa.dk og læs om afdelingens indsats på www.foa.dk/afdelinger/SOSU

Spilleregler for skjult kamera ønskes

De skjulte optagelser fra Håndværkerhavens Hjemmepleje sætter spørgsmålstegn ved det enkelte menneskes retsstilling.

Vi bør alle have en grundlæggende beskyttelse, hvis vi ufrivilligt dukker op i avisens spalter eller på tv-skærmen. TV2 fravalgte i den aktuelle sag at give de ufrivilligt filmede mulighed for at se optagelserne. Pressenævnet har ellers i flere sager anset det for god presseskik, at de får tilbud om at se optagelser med sig selv, før de kan se dem på skærmen.

Samtidig har Pressenævnet ofte udtalt, at ufrivilligt filmede skal have mulighed for at komme til orde. På Håndværkerhaven fik de ansatte ikke den mulighed.

Billed- og stemmeslørning bør være så effektiv, at man ikke straks genkendes af sine omgivelser på kropsbygning, beklædning, sprog, tatoveringer og så videre. Bipersoner, der ikke har noget at gøre med de anklager, som fremføres på skærmen, bør sløres 100 procent. I TV2-optagelserne optræder en ansat, som taler i mobiltelefon, men ikke har noget med sagen at gøre.

Optagelser, der ikke bruges, bør destrueres. Vi bør som borgere ikke risikere at ligge i en slags medieverdenens Ribers Kredit Information hos tv-stationer og deres underleverandører til evig tid.

I en nylig retssag, hvor et par folk fra Bastard Film blev dømt for overtrædelse af straffeloven i forbindelse med produktion og salg af skjulte optagelser fra Omsorgscentret Fælledgården i København, forklarede de, at råoptagelserne siden er forsvundet fra et brandsikkert skab hos Bastard Film. Dermed er et par hundrede timers optagelser af beboere med funktionsnedsættelser, afklædte beboere og ansatte, der passer deres arbejde, nu i cirkulation et eller andet sted i verden.

Vi bør være beskyttet mod journalister, som anvender skjult kamera som fiskenet i håb om, at der dukker noget brugbart op. Skjult kamera bør kun kunne anvendes, når der foreligger en rimelig formodning om forhold, som er kritisable, og hvor disse forhold kun kan bringes op til overfladen gennem anvendelsen af skjulte optagelser.

Skjulte optagelser i en privat bolig uden beboeres tilladelse og optagelser i ansattes pauserum bør ikke kunne finde sted. Med mindre beboeren giver tilladelse, eller de ansattes ageren i pauserummet har arbejdsmæssig relevans. Ingen af os bør se os selv på skærmen i private eller endog intime situationer, uden at vi giver tilladelse. Og medarbejdere må have lov til at lægge professionalismen fra sig i frokostpausen uden at risikere, at det også ryger med i et kamera.

I sagen om Fælledgården bar en journalist-praktikant det skjulte kamera. Det burde sikre kvalitet og professionalisme i valget af, hvornår optageknappen på kameraet aktiveres. På Håndværkerhaven blev kameraet udleveret til en allerede ansat, der havde del i de dybe konflikter mellem medarbejdergrupper indbyrdes og mellem ledere og medarbejdere.

Der er med andre ord brug for spilleregler for skjult kamera. ■

Dennis Kristensen

Dennis Kristensen, forbundsformand

Dennis blogger på www.facebook.com

»Vi bør som borgere ikke risikere at ligge i en slags medieverdenens Ribers Kredit Information hos tv-stationer og deres underleverandører til evig tid.«

Dialog med
formanden på:
www.foa.dk/debat

Naturdagpleje. Fire dagplejere fra Rødovre har slået lejr i Vigerslevparken ved København, hvor børnene bliver afleveret og hentet hele ugen. Med i rygsækken er insektglas og andet udstyr, der kan zoome ind på bænkebidere, skolopendre, larver, og hvad skovbunden ellers byder på. Børnene laver melonfælder med en ske og gyser af fryd, når de pågrebne piler af sted mellem fingrene.

Af **Merete Nielsen**
Foto: **Jørgen True**

En uge i krible krable land

Insektsuger: Dagplejer Jane Packert bruger en insektsuger til at få smådyrene op i glasset. En stopklods i røret gør, at hun ikke får dyrene i munden. For børnene er det også en fordel af bruge insektsugeren, da de indimellem kommer til at kvase insekterne, når de tager dem op med fingrene.

► **Modig.** I løbet af ugen bliver børnene mere og mere fortrolige med de små dyr og tør både røre og selv forsøge at fange dem.

Nærstudium. Insektglasset med indbygget forstørrelsesglas giver mulighed for at fordybe sig.

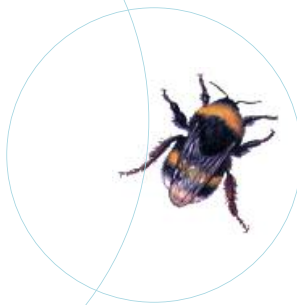

Insektvæddeløb. Børn og voksne venter i spænding på, hvem af de mangebenede, der først krydser mållinjen. Banen er en blå cirkel optegnet på en hvid dug.

Fanget. En bænkebidder var gået i melonfælden og er nu til fri skue i en hvid fotobakke, hvor børnene lettere kan studere den.

Nærvær. »Det giver en dejlig ro, at vi er her fra morgen til eftermiddag. På ture skal vi tit skynde os hjem, inden børnene skal sove. Her vi kan være 100 procent på børnenes præmisser,« siger dagplejer Lene Hansen.

MINI-ARENA ER
BETALT
100% REKLAMEFINANSIERET

indu

MINI arena

ET GODT TILBUD

Tilbuddet om 100% reklamefinansieret mini arena kan tages helt bogstaveligt. Bortset fra omkostningerne til fremtidig vedligeholdelse er alle øvrige omkostninger dækket ind af sponsorerne reklamekrone.

Nationale sponsorer

Mini arena koster ialt ca. kr. 270.000,- inklusive udgravning og etablering af underlag, boldbaner, mål, kunstgræs og montering. Indu har skaffet sponsorer på landsplan, som dækker udgifterne til etablering.

Lokale sponsorer

De resterende sponsorindtægter kommer fra virksomheder i det aktuelle lokalsamfund. Ialt kr. 57.500,- Alle priser er eksklusive moms.

SERVICEAFTALE

Nødvendig service og vedligeholdelse er inkluderet i konceptet.

- 100% produktgaranti i 7 år
- Landsdækkende service via egne montører
- 24 timers servicetilkald via internettet
- Årlig eftersynsrapport
- Årlig maskinel behandling af kunstgræsset
- Årlig efterfyldning af materiale i kunstgræsset
- Efterspænding, udbedring og justering efter behov
- Reparationer som følge af slidtage

PRODUKTET

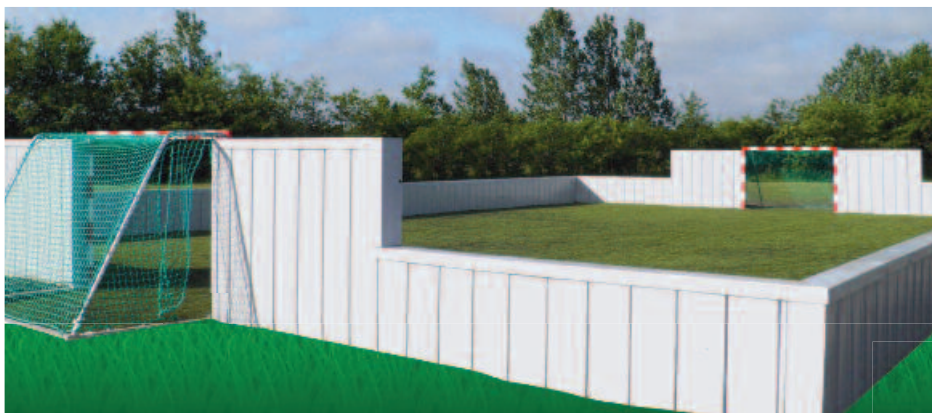
Løsningen er komplet og klar til ibrugtagning.

- Intet som kan rådne
- Intet som rasler og går i stykker
- Boldvæggen er:
 - Robust - 50 års levetid
 - Velegnet til "hårdt by-miljø"
 - Kraftigt støjdæmpende
 - Olie- og syrefast
 - Fin siddeplads mens der ventes
- Sandfyldt - Optimal vinkel på returbold
- Enkel og effektiv etablering som totalprojekt
- Minimering af udgifter til udgravning
- Skåner miljø og omgivelser
- Etablering af drænen. Banen anvendes året rundt
- Kan leveres i dimensioner efter behov
- Fremstår elegant, pæn og nydelig

KONTAKT OS

Hos Indu er du altid velkommen. Du kan kontakte os ganske uforpligtende. Indu har konsulenter over hele Danmark. At aftale møde med en af dem er også helt uden omkostninger.

Indu a/s, Ravmarken 30, 9970 Strandby
Tlf. 98 48 23 10
www.indu.dk, info@indu.dk

Dagplejere skal dele viden

Database. Dagplejen i Ikast-Brande Kommune skal nu bruge internettet til at udveksle erfaringer og hjælpe hinanden, når udfordringerne melder sig.

Af **Merete Nielsen**

Hvem af kollegerne er god til sprogstimulering? Og hvem har værdifulde erfaringer med at få det motorisk usikre barn til at bruge sin krop?

Dagplejerne i Ikast-Brande Kommune vil i de kommende måneder få kortlagt deres kompetencer af et konsulentfirma.

Oplysningerne skal bruges i en database, som dagplejerne kan søge i på en computer i legestuerne. Alle får således mulighed for at søge på børnerelaterede

emner og få en liste over dagplejekolleger, som har tilkendegivet, at de har særlige kompetencer inden for det emne.

Sammen er vi bedre

Tanken er, at dagplejerne i højere grad skal kunne trække på hinandens erfaringer, fortæller dagplejeleder Irene Sørensen.

»Som dagplejer arbejder man jo relativt isoleret, og derfor vil vi med databasen gøre det nemmere at komme i kontakt med hinanden. Vi tror på, at det vil øge arbejdsglæden.«

Databasen vil med tiden også komme til at indeholde cases på typiske udfordringer i stil med: 'Når Andreas bliver hentet, kommer storebroren ofte med ind og laver ravage – blandt andet ved at hive en masse legetøj frem. Hvad gør jeg ved det?'

»Dagplejeren skal så kunne vælge mellem for eksempel fire bud på, hvad man kan gøre, og hun vil bagefter kunne se, om hendes valg stemmer overens med, hvad ledelsen anbefaler, og hvad kollegerne har valgt,« siger Irene Sørensen.

Projektet, der kaldes 'Sammen er vi bedre', strækker sig frem til 2013. Forebyggelsesfonden har støttet med 2,8 millioner kroner. ■

men@foa.dk

Ansøgningsfrist 1. oktober
Studiestart 8. november
2010

For dagplejere og pædagogmedhjælpere:

Bliv uddannet pædagogisk assistent - mens du arbejder

- Ny uddannelse, der kombinerer skole og selvstudie via internettet.
- Specielt tilrettelagt, så du kan studere til pædagogisk assistent mens du arbejder.
- »PAU-net« - en unik mulighed for dig som dagplejer eller pædagogmedhjælper.

www.sydhavn.ucc.dk/pau-net ■ 41 89 80 12

**PÆDAGOGUDDANNELSEN
SYDHAVN**

UCC
Professionshøjskolen UCC

Børn har også **ret til ro**

Dilemma. Kan der både være ro og mulighed for selvudfoldelse i en dansk daginstitution?

Af **Charlotte Palludan**
Tegning: **Lilian Brøgger**

Skkkkkkk.

»En væsentlig faktor i den rolige rytme var en ritualisering af hverdagen ...«

CHARLOTTE PALLUDAN

Lilian Brøgger

Netop hjemvendt fra Japan bliver jeg bedt om at skrive denne klumme om ro i daginstitutioner.

Sjovt sammentræf, fordi noget af det, der slår mig allermest ved den japanske kultur, er fraværet af larm og høje lyde. Mobiltelefoner er sat på lydløs, biler og tog lyddæmpede og mennesker afdæmpede.

Jeg fik den samme gode fornemmelse af ro i kroppen, som da jeg for år tilbage var på feltarbejde i en daginstitution, hvor en af pædagogerne bevidst arbejdede med lyden og rytmen på stuen. Hun spillede klassisk musik for ganske lav styrke, hvilket betød, at vi alle – børn og voksne – satte tempoet ned, talte lavere og fokuserede på de aktiviteter, vi var i gang med.

Det blev understøttet af, at hun lukkede døren til stuen efter et tilsyneladende overvejede mønster og ikke bare, når lar-

men fra fællesrummet blev for voldsom. Endelig gennemførte hun et ritual før spisetid, hvor alle børn efter tur blev budt velkommen med håndtryk, inden de stille og roligt gik ind til måltidet.

Hendes praksis stod

på mange måder i kontrast til institutionens øvrige hverdagsliv, der ligesom i mange andre danske daginstitutioner var præget af en del larm. En situation, som jeg mener, kan skabe irritation, træthed, stress og konflikter og ikke mindst være en barriere for at fordybe sig, relatere sig til hinanden og skabe noget sammen.

Da jeg for tre år siden studerede små børns liv i en førskole i Barcelona, genoplevede jeg, hvordan det fysiske rum og lydrommet har betydning for rolige rytmer.

Hvor den omtalte danske pædagog kompenserede for mange mennesker i små rum og dertil hørende støj med sin musik og sin håndtering af døre – fik jeg på skolen i Barcelona et indtryk af,

hvad det betyder for det akustiske miljø at have god plads inde og ude.

Klasseværelserne var større end stuen i en typisk dansk daginstitution og skulle rumme cirka 25 børn. De var suppleret med et fælles indendørs legeområde, en gymnastiksal samt musiklokale og formningslokale, hvilket gav mulighed for at dele børnene i mindre grupper. Dertil kom spisesalen og udendørs arealer.

Ikke bare pladsen, men også det faktum at rummene var skabt til de aktiviteter, der skulle foregå, og de lyde, der følger af forskellige aktiviteter, gjorde det muligt at holde støjen nede og rytmerne i ro.

En anden væsentlig faktor i den rolige rytme var ritualisering af hverdagen, som den danske pædagog også benyttede sig af. De catalanske pædagoger havde bestemte indslag, der markerede overgangen fra en aktivitet til en anden: De sang en bestemt sang, når børnene skulle rydde op og klappede på en bestemt måde, når de ville have børnenes opmærksomhed.

Der var også i dagsprogrammet indlagt bestemte aktiviteter, der gentog sig hver dag på samme tid – så som morgenmøde, hvor alle talte sammen, og en læsestund, hvor hvert barn hyggede sig med sin bog.

I det hele taget var der mange aktiviteter, og børnene bevægede sig meget rundt indenfor og udenfor. Men én rute var ritualiseret, og det var turen fra klasseværelset og til spisesalen, som de gik hver dag på samme tid.

Måltidet i sig selv havde også karakter af et ritual. Det bestod altid af tre retter og blev altid indtaget ved det samme bord.

Ritualisering giver gentagelse og genkendelighed, og det bidrog til ro i kroppen i den catalanske førskole, der ofte fik mig til at føle, at jeg var på besøg i et værksted, et atelier eller et bibliotek.

Indretningen og brugen af det fysiske rum skabte sammen med ritualerne det, jeg har kaldt en stemning af saglighed. Børn og voksne var det meste af dagen optaget af sager – et fælles tredje. Det kunne være samtaler om bestemte emner, skabelse af kulturprodukter, dans og sang, ture og kollektive lege. Alle blev således

tunet ind på samme frekvens og ansporet til at fokusere – helt roligt.

En og anden sidder måske efterhånden og tænker, at det er da meget godt med al den ro og fælles rytme, men er det ikke bare en standardisering af hverdagsaktiviteterne, en disciplinering af børnene og en tilbagevenden til ro, renlighed og regelmæssighed?

De dunkende, tempofyldte og helt forskellige rytmer, der præger en dansk daginstitution, er jo udtryk for børnenes mulighed for selv at bestemme og følge egne spor. Et resultat af, at vi lægger vægt på børns følelsesmæssige og sociale udvikling. De skal kunne udtrykke sig, have deres konflikter og lære at løse dem. Og ja, det skaber uro, og det larmer.

Jeg er helt enig i, at pædagogikken i danske daginstitutioner udmærker sig ved at prioritere udvikling af børns personlighed og sociale kompetencer. Ligesom der rigtig mange steder er en væsentlig og temmelig enestående respekt for børns ret til at blive hørt.

Men behøver denne tradition at stå i vejen for, at vi ved at arbejde med det fysiske og sociale rum gør det yderste for at give alle børn mulighed for – i stilhed og med ro i kroppen – nysgerrigt og koncentreret at undersøge deres omverden og skabe noget sammen, som jeg så de catalanske børn gøre?

Kan vi ikke, samtidig med at vi fortsætter det solide pædagogiske arbejde med at skabe unikke og stærke personligheder, forsøge at sikre en ro, der giver alle børn mulighed for at komme til orde og blive hørt?

Det er jo nemlig, som jeg viste i min afhandling *Børnehaven gør en forskel*, desværre sådan, at ikke alle, men kun nogle bestemte børns stemmer er dominerende i daginstitutionens lydrom. Og at ikke alle, men kun nogle bestemte børn har mulighed for at følge med i de følelsesfulde og sociale samtaler på højeste gear. ■

Charlotte Palludan er lektor, ph.d. ved Institut for Pædagogik, DPU, Århus Universitet.

Har du lyst til at spørge fag og arbejdes ekspertpanel om noget, så skriv til: *fag og arbejde*, Staunings Plads 1-3, 1790 København V. Mrk.: Spørg panelet. **Du kan også maile til:** ries@foa.dk

Hvis du ønsker at være anonym, skal du blot gøre opmærksom på det. Brevkasse-redaktøren skal dog vide, hvem du er.

Kan kaffe skade fostret?

Min svigerdatter er gravid og drikker temmelig meget kaffe, synes jeg. Det gør jeg sådan set også selv, men jeg skal jo ikke have flere børn. Hvor meget kaffe er det o.k. at drikke?

Katrine Sørensen

Svar

For gravide og kvinder, der påtænker at blive gravide, er der risiko for påvirkninger på graviditet og foster. De bør derfor ifølge Fødevarestyrelsen højst få 300 mg koffein pr. dag. Det svarer til højst tre kopper kaffe og et begrænset indtag af cola og te.

Hvis andre voksne i en længere periode indtager store mængder, kan det medføre sundhedsmæssige problemer som for eksempel hjerte-kar-lidelser, knogleskørhed, uheldig calciumbalance og påvirkning af centralnervesystemet. Andre voksne bør derfor højst få 400 mg koffein pr. dag.

Vær også opmærksom på, at der er koffein i andet end kaffe:

- Cola og kondivand indeholder 70-150 mg koffein pr. liter
- Iste indeholder 30-80 mg koffein pr. liter
- Energidrik indeholder op til 320 mg koffein pr. liter
- Te indeholder omkring 35 mg koffein pr. liter.

Så nyd jeres kaffe med måde.

Gitte Gross

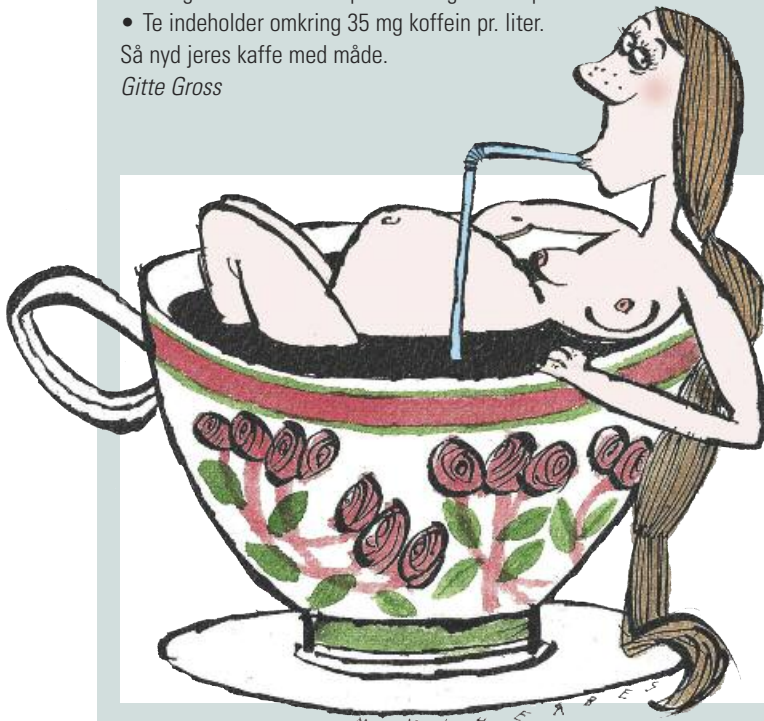

ILLUSTRATION: PETER M. JENSEN

Frygter at blive sagt op

Jeg fik en arbejdsskade i vinter. Gled på en ikke-saltet indkørsel, da græsset var isbelagt. Faldt meget hårdt ned på min skulder. Var sygemeldt i 14 dage, da jeg fik blokader, som hjalp lige her og nu. Genoptog mit arbejde i hjemmeplejen. Der gik et par måneder, så var skulderen helt tosset igen. Blev henvist til privathospital, hvor jeg blev scannet. Lægen mente ikke, det ville være godt at operere, og jeg blev derfor henvist til chokbølgebehandling. Jeg frygter at blive sagt op. Har været sygemeldt i fire uger og har været hos min arbejdsgiver i dag for at få lavet en mulighedserklæring. Jeg indberetter kørelister med mere, hvilket jeg godt kan med højre arm.

Når jeg er færdig med chokbehandling, skal jeg have fysioterapi. Alt dette kan jo trække ud. Men som min situation ser ud i øjeblikket, er der ingen chance for, at jeg kan arbejde i plejen. Jeg har kørt i hjemmepleje i 14 år, er glad for mit arbejde og ønsker at kunne holde, til jeg bliver 60 år i 2012. Behandlingerne foregår hos en ortopæd, og jeg betaler selv, da sygesikringen ikke anerkender den. Indtil nu har det kostet mig 4.000 kr. Min arbejdsskade blev i januar godkendt, så jeg regner da med, at jeg får betalt mine fysioterapi-behandling.

Hvis der bliver tale om en operation, vil genoptræningen vare omkring seks måneder. Har I nogle gode råd, så vil jeg være taknemmelig?

V.C.

Svar

I forhold til arbejdsulykken skal du være opmærksom på, at man ikke pr. automatik kan forvente at få sine behandlingsudgifter dækket i Arbejdsskadestyrelsen.

Der skal altid foretages en konkret vurdering i hver enkelt sag, da visse betingelser skal være opfyldt.

En af betingelserne er blandt andet, at behandlingerne skal være helbredende. Arbejdsskadestyrelsen dækker normalt ikke udgifter til behandling, hvis de eksempelvis alene er lindrende. Derfor vil det altid være en god idé at kontakte Arbejdsskadestyrelsen eller arbejdsgivers forsikringselskab for at spørge, om de giver et forhåndstilsagn, inden man starter behandling.

Da du allerede har haft store udgifter, vil det være klogt allerede nu at få afklaret, om du kan forvente at få dækket tidligere og fremtidige behandlingsudgifter. I den forbindelse skal du sørge for at gemme diverse kvitteringer, så du kan dokumentere dit behandlingsforløb. Du er også bange for at miste dit arbejde. Arbejdsskadestyrelsen nedsatte i 2008 en enhed – Fastholdelsescentret – der behandler de arbejdsskadesager, hvor en særlig indsats for fastholdelse er nødvendig. Det centrale i sagerne er, at det skal være realistisk, at borgeren kan komme i arbejde igen. Forventes sygefraværet derfor at blive på mere end 12 uger, kan det tænkes, at din egen kommune eller Arbejdsskadestyrelsen opbygger

Mad/sundhed
Gitte Gross,
bromatolog,
centerleder i
Videncenter for
Fødevarer og
Sundhed

Arbejdsskader
Helle Thunø,
konsulent i FOA

Sociale forhold
Anne Dahl
Petersen,
socialrådgiver
i FOA

**Psykisk
arbejds miljø**
Pia Køhler Ryom,
arbejdspsykolog,
Arbejdsmedicinsk
Klinik i Ålborg

et samarbejde om en hurtig og parallel behandling af sagen. Fastholdelsescentrets Rejsehold deltager blandt andet i rundbords-samtaler med borgerne og sagens parter ude i kommunerne. Endelig er der også den mulighed, at der er tale om et arbejdsgiver/ grundejersansvar i forhold til fald i ikke-saltet indkørsel. Men det vil vi foreslå, at du taler med din lokale FOA-afdeling om.

Du gør allerede, hvad du kan for at blive fastholdt på arbejdsmarkedet. Du har medvirket til en muligheds-erklæring, og du har påtaget dig arbejdsopgaver, som du kan klare. Da tilbagevenden til arbejdet på normale vilkår ikke er muligt i en længere periode, så kan du sammen med din leder aftale en handleplan for det fremadrettede forløb. Du kan bruge din tillidsrepræsentant til at få udarbejdet en handleplan. Handleplanen skal bruges til at fastholde dig på ordinære vilkår for eksempel ved omplacering eller omskoling til andet arbejde. Du kan også bede din lokale FOA-afdeling om hjælp til fastholdelse. Rigtig god bedring.
Helle Thunø og Anne Pedersen

Min kollega har to sider

Jeg har et stort problem på min arbejdsplads. Vi er to og en leder i et ambulatorium – vi er alle tre social- og sundhedsassistenter. Min leder hører til på tre forskellige sygehuse i regionen, så vi ser hende sjældent – og næsten altid kun til møder. Min kollega er meget ensom og har været udsat for mange uheld, hendes mand flytter og vil ikke hjælpe, hun er i konflikt med sine børn og så videre. Min kollega betoner ofte, at hun er så glad for at have mig som kollega, og at jeg er den, hun bedst kan tale med. Men jeg oplever, at hun har to sider: én når lederen er der, og én når lederen ikke er der. Når lederen er til stede forsøger min kollega at mele sin egen kage og er ikke spor solidarisk med mig. Når vi er alene, er hun sød og venlig – og derfor svær at blive vred på. Jeg oplever også, at det vil føles som at sparke på én, der ligger ned at blive vred på hende. Med tiden har hun fået mange fordele af lederen – blandt andet løn-tillæg – alt sammen ting jeg ikke har fået. Efterhånden er jeg blevet

noget træt af situationen og er ved at blive et menneske, jeg ikke bryder mig om: mistænksom, misundelig med mere. Jeg er så meget i vildrede, at jeg overvejer at rejse. Kan du hjælpe?

Den misundelige

Svar

Jeg vil godt først sige, at jeg ikke finder, at du er misundelig – men utilfreds med gudernes ulige fordeling. Det lyder som om, din kollega er god til at få sin vilje – og spille på dine følelser. Det, at hun får dig til at blive mistænksom med mere, er da for mig at se et sundhedstegn – hun bruger jo alle 'kneb' og manipulerer groft med din godhed. I din situation finder jeg, at man kan – og skal – gøre to ting. For det første tale med din leder om, at du oplever, at goderne ikke er fordelt ligeligt, og at du gerne vil have, at det bringes i orden – og kom gerne med konkrete eksempler. For det andet synes jeg, at du skal lægge en distance til din kollega. Vær uforstyrrelig flink, men også distanceret. Hvis hun igen begynder at tale om egne private forhold og problemer, så sig: Jeg kan ikke rumme det lige nu, jeg tumler selv med noget. Hold dig til det rent faglige og forsøg at holde såvel dine egne som din

kollegas private forhold uden for arbejdspladsen. Kun på den måde kan du igen blive det gode menneske, du sikkert er.

At rejse fra et job, man er glad for på grund af en manipulerende kollega, vil da være ærgerligt. Din historie er desværre ofte hørt – at man privat kommer for tæt på hinanden på arbejdspladsen, hvilket gør det svært at være faglig, professionel. Når man nærmest bliver venner på en arbejdsplads, kan det være vanskeligere at komme med kritik, udvikle nye ideer og stille de dumme spørgsmål, der ændrer tingene.

Jeg ønsker dig held og lykke.

Pia Ryom

Nye dagpengeregler

Af **Niels Mohr**

Foringelser. Som du kunne læse i seneste nummer af fagbladet, indførte et flertal i Folketinget drastiske forringelser for de ledige, hvor dagpengeperioden blev ændret fra 4 år til 2 år for alle ledige.

Hvis du er blevet ledig den

1. juli 2010 eller senere

Du har nu mulighed for at få dagpenge i 2 år (104 uger) inden for en periode på 3 år (156 uger). Forbrug af dagpengeperioden tæller tidligst fra den 5. juli 2010 (uge 27/2010). Indplaceringsdatoen vil altid være den første dato, hvor du får udbetalt dagpenge fra a-kassen.

Hvis du var ledig før 1. juli 2010 (overgangspersoner)

Fra den 5. juli har du maksimalt ret til dagpenge svarende til 2 år, men til gengæld bevarer du din referenceperiode på 6 år (312 uger). Hvis du den 5. juli 2010 har 2 år eller mindre tilbage af din dagpengeperiode, fortsætter du således uændret. Men hvis du den 5. juli 2010 ville

have haft ret til mere end 2 år, skæres perioden ned til 2 år, som du kan forbruge inden for den oprindelige referenceperiode på 6 år. A-kassen har midt i august udsendt et 'afkortningsbrev' til den gruppe af medlemmer, som det vedrører. Det vil sige den gruppe, som har fået en udbetaling i uge 27/2010 eller senere.

Bliver du ledig på et senere tidspunkt, og skal du fortsætte på din 'gamle' indplacering, vil du i forbindelse med a-kassens sagsbehandling også blive orienteret om nedsettelsen af dagpengeperioden.

Hvis du er født før 1. januar 1953 og fortsat har ret til efterløn

Ændringerne på dagpengeområdet har ikke nogen betydning for dig, da du allerede er sikret ret til dag-

penge helt frem til det tidspunkt, hvor du som 60-årig skal gå på efterløn.

Hvad sker der, når jeg har opbrugt mine 2 års dagpenge?

Mister du dagpengeretten før 2. juli 2012, kan du igen få dagpenge, når du har ½ års beskæftigelse (962 løntimer for fuldtidsforsikrede/629 løntimer for deltidsforsikrede), og genindplaceringen sker før 2. juli 2012.

Mister du dagpengeretten fra og med den 2. juli 2012, kan du igen få dagpenge, når du har 1 års beskæftigelse (1924 løntimer for fuldtidsforsikrede/1258 løntimer for deltidsforsikrede).

Slut med feriedagpenge til nyuddannede

Hvis man som nyuddannet (dimitteret) er indmeldt i a-kassen, kan man i dag få op til 15 feriedage med dagpenge fra a-kassen – dog afhængig af, hvornår man har afsluttet sin uddannelse. FOAs A-kasse forventer, at regeringen i efteråret fremsætter et lovforslag om, at nyuddannede (dimitteret) i fremtiden ikke længere vil kunne modtage feriedagpenge fra en a-kasse på ovenstående betingelser.

A-kassen regner også med, at der kommer lovforslag om, at man ikke længere optjener ret til feriedagpenge på grundlag af SVU (Statens Voksenuddannelsesstøtte) og VEU-godtgørelse (Voksen- og efteruddannelsesgodtgørelse). Ændringerne, som sandsynligvis træder i kraft i ferieåret 2011/12, er en del af genopretningspakken – det vil sige den aftale, som regeringen og Dansk Folkeparti indgik i maj med det formål at genoprette dansk økonomi. ■

Du kan læse mere om de nye feriedagpengeregler på www.foa.dk/akassen

Hvad betyder det?

- **Dagpengeperiode:** Det antal uger, hvor du kan få dagpenge
- **Referenceperiode:** Den periode, dine dagpenge skal være brugt inden for.

Referenceperioden begynder den dag, dagpengeperioden starter. Referenceperioden er pr. 1. juli 3 år. Inden for de 3 år kan du højst få dagpenge i 2 år.

A-kassens callcenter – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til vores callcenter på telefon 46 97 10 10.

Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

På FOAs hjemmeside – www.foa.dk – kan du finde svar på de spørgsmål, der oftest stilles til a-kassen.

Ring og bliv medlem

Bliv medlem af FOAs A-kasse – det betaler sig. Mister du dit job, koster det dyrt at stå uden a-kasse.

Ring på telefon 46 97 37 00 mandag-torsdag kl. 08.30-20 og fredag kl. 16-20.

Vi klarer indmeldelsen pr. telefon.

Social-Sundhed Pædagogik Kost-Service Teknik-Service A-kasse Afdelinger

Mere indhold

hovedsamtale

14 15 20

Book tid til en rådighedssamtale

Hvis du har modtaget brev fra a-kassen om, at du skal til rådighedssamtale, kan du booke tid til samtalen her. Du skal bruge dit CPR-nummer og det samtalenummer, der står i brevet.

Sådan gør du:

1. Find dit samtalenummer i brevet fra a-kassen (f.eks. 117995)
2. Klik på "Book en rådighedssamtale"
3. Skriv dit samtalenummer og dit CPR-nummer
4. Vælg et tidspunkt for samtalen

> [Book en rådighedssamtale](#)

Senest redigeret den 26.07.2010

Hvis du vil ændre tid

Hvis du får brug for at ændre den tid du har booket, kan du gøre det her:

> [Ændre tid](#)

Bemærk

Du kan kun ændre tid, indenfor den periode der står i brevet fra a-kassen

Rådighedssamtalen

Ved rådighedssamtalen skal a-kassen vejlede dig om jobsøgning og kontrollere at du er til rådighed for arbejdsmarkedet.

> [Læs mere](#)

Har du spørgsmål?

Hvis du har spørgsmål, er du velkommen til at kontakte din lokale a-kasse eller callcentret:

> [Kontakt a-kassen](#)

> [Kontakt callcentret](#)

Book din rådighedssamtale på www.foa.dk/a-kassen

Af **Dorte Andersen**

Book selv. I løbet af efteråret får alle ledige medlemmer, der skal til 3-måneders rådighedssamtale, mulighed for selv at booke tid til samtalen på FOAs hjemmeside.

Siden maj har a-kasserne i afd. 1, KLS og Midtjylland tilbudt de ledige medlemmer, der skal til 3-måneders rådighedssamtale, at de selv kan booke en tid på FOAs hjemmeside. De har været tilfredse og synes, det er nemt og rart selv at vælge den tid, der passer dem bedst.

Den videre proces

I slutningen af september får medlemmerne i Region Syddjylland og Region Midtjylland mulighed for selv at booke en samtale, og i star-

ten af november kommer turen til resten af landet.

Hvordan booker jeg?

Hvis du skal til rådighedssamtale, får du et brev med et bookingnummer og en vejledning i, hvornår og hvordan du skal booke samtalen. Bookningen foregår på www.foa.dk/a-kassen, hvor du også vil finde hjælp til at komme i gang. Har du ikke adgang til en computer, kan du altid få a-kassens sagsbehandlere til at hjælpe med at booke en tid. ■

Gode råd til jobsøgning

FOAs A-kasse har udgivet en pjece med gode råd til jobsøgning. Du kan bruge den, uanset om du er ledig, nyuddannet, skal flytte eller bare vil prøve noget nyt.

I pjecen kan du læse om:

- hvor du kan finde det rigtige job for dig
- hvordan du skriver en god jobsøgning
- hvordan du klarer dig godt til en jobsamtale.

Læs også om, hvordan du undgår at spænde ben for dig selv, når du søger job. Det gør du for eksempel, hvis du hver gang sender den samme jobsøgning, eller hvis du ikke er godt forberedt til en jobsamtale.

Pjecen hedder *Når du søger job – gode råd til jobsøgning*.

Den er gratis, og du kan bestille den på www.foa.dk/Forbund/Publikationer.

Voksenuddannelses-støtte nedsættes

Den økonomiske støtte til voksne, der går på efter- eller videreuddannelse, forringes som led i genopretningspakken. Både VEU-godtgørelse og Statens Voksenuddannelsesstøtte (SVU) sættes ned til 80 % af det højeste dagpengebeløb mod 100 % i dag. Nedsættelsen af satserne sker dog først i 2012.

Supervision

Jeg er mentor for hjemmehjælperne på SOSU-skolen i Brøndby og altid glad for at læse artiklerne i *fag og arbejde*. I juli-august-nummeret læste jeg artiklen *Supervi-*

sion giver trivsel. Lærerigt, når jeg skal fortælle hjælperne, hvordan supervision også kan bruges. ■

Annie Horn

Har lige løn for lige arbejde

Jeg forstår ikke, at fagbladet bruger tid og plads på et problem, som ikke er udbredt i mange af de faggrupper, som FOA repræsenterer. Brand- og ambulancefolk, sosu'er og så videre har lige løn for lige arbejde.

Tag for eksempel mit fag – brandmand. Her er det udelukkende stillingen, der bestemmer lønnen. En brandmand er en brandmand – uanset om det er en mand eller kvinde – ligesom en sygeplejerske er en sygeplejerske uanset køn. Så prøv at kaste jer over noget mere relevant at skrive om og for 'os' i bladet. ■

Brandmand Benny Brandrup

Skriv til
fag og arbejde
redaktionen@foa.dk
Husk: Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte, når pladshensynet kræver det.

Flov på mit fags vegne

Strejken for flere hænder og mere i løn ... Jeg er flov på mit fags vegne. Den debat, der raser i aviser her i sommervarmen om svigt – kollegaer der bruger tid på café og handler ind – gør mig så flov over at være i plejesektoren.

Jeg er sikker på, der er mange gæve piger, der gør, hvad de kan for at nå hverdagens opgaver og knap

har tid til deres eget toiletbesøg eller spisepause.

Men jeg opfatter det også sådan, at der er nogle, der bliver presset ind i dette fag, som slet ikke har lyst til det. I sundhedsfaget skal man have sit hjerte med sig og have et godt menneskesyn. ■

Sosu-assistent Anne-Marie Høi

Snyd i hjemmeplejen

Ja, der har da hele tiden været snydepelse og andre, der har lusket rundt og ladet andre tage slæbet både i hjemmeplejen og på plejecentrene. Det fremmer heller ikke sagen, at kommunerne ind imellem har personer i aktivering, som de sætter pistolen i ryggen på, mens de bliver dikteret at søge ind på sosu-skolerne. Jeg siger ikke at alle, men at nogle af disse personer ikke har overskud til at tage vare på hverken sig selv eller andre – så måske skal der i første omgang findes andre løsninger for dem.

Jeg er glad for, at der er sat fokus på problemet, og jeg ser helst snyderiet stoppe, så den faglige stolthed må herske rundt på arbejdspladserne. Når jeg tænker tilbage på især tiden på sygehjælper-skolen for efterhånden mange år siden, hvor vi fik en hammergod uddannelse, så undrer jeg mig. Hvordan kan nogen vælge at sløse med ansvaret og svigte de mennesker, de er sat til at nære omsorg for? ■

Else Lindved Clausen

Hjemmepleje-sagen må ikke gå for vidt

Problemer, som dem hjemmeplejen har i øjeblikket, skal tages alvorligt. Og de medarbejdere, som ikke føler ansvar for deres arbejde, skal mærke konsekvensen. Men de mange sager stempler desværre hjemmeplejen som helhed – hvilket virkelig er synd og skam for et i forvejen presset, men meget vigtigt område. Lige nu er hjemmehjælpere jaget vildt i Danmark, og har man sin uniform på, kigger man sig konstant over skulderen.

I dag skulle jeg eksempelvis købe en avis til en bruger på tanken, og da jeg gik derind tog jeg mig selv i at tænke: »Åh nej, nu tror alle, at jeg læser avis i min arbejdstid.« Derfor er mit budskab til politikere, befolkning og presse: Lad nu være at lade dette løbe løbsk, og gør jer i stedet umage for at vise det store flertal af dygtige og ansvarsbevidste hjemmehjælpere tillid! ■

Liv Holm Andersen

Besøg vores hjemmeside og ring og få en snak om dine muligheder for at blive vikar hos det foretrukne vikarbureau inden for sundhedssektoren.

39 69 10 89

www.personalegruppen.dk

Politisk parti eller fagforening

Jeg læser med interesse medlemsbladet og følger den offentlige debat.

Det ville være rart at kunne åbne sit fagblad og ikke få en fornemmelse af, at det er en lang propaganda for venstrefløjen. Det ønsker jeg ikke mit kontingent brugt på. Jeg bliver altid trist til mode, når de højtbetalte fagbosser konstant beklager sig over nedskæringer og besparelser.

Jeg vil gerne understrege, at jeg sagtens kan finde på en masse forbedringer. Dog savner jeg, at nogen siger, at vi har en velfærd, vi kan være bekendt. Der er jo også i en årrække blevet ansat flere, og der er kommet flere penge til – takket være Dansk Folkeparti.

Rigtig mange ældre er glade for deres hverdag.

Jeg arbejder selv i ældreplejen og er stolt af mit fag. Forholdene kan jo altid forbedres, men ofte er det holdningsændringer, der skal til.

Jeg mener helt bestemt, at velfærdens skal kritiseres, når det er på sin plads.

Efterhånden er det bare blevet sådan, at man kun hører om de dårlige ting, og det passer ikke på min arbejdsplads og min virkelighed.

Jeg synes, at fagbosserne skulle tale ældreområdet op – i stedet for ned.

Det fortjener medlemmerne og vores gamle. ■

M. Rugaard, sygehjælper, medlem af FOA og Dansk Folkeparti

FOA er klar til at hjælpe

Serviceløfter. Som medlem af FOA kan du få hjælp til et løntjek, få hjælp ved arbejdsskader og meget andet. Ofte er det vigtigt, at du hurtigt går til FOA, hvis noget brænder på.

Er du sikker på, at du får den løn, du har krav på? Kan der være kludder i pensionsindbetalingerne, uden at du har opdaget det? Er du i fare for at blive sagt op?

Hvis spørgsmålene giver dig uro i maven, skulle du måske hive fat i din tillidsrepræsentant eller taste nummeret til din FOA-afdeling. Som medlem af FOA har du nemlig krav på at få hjælp i en række situationer. Serviceløfterne gælder alle medlemmer – hvad enten du er ledig eller i arbejde.

Sådan får du hjælp?

Får du brug for rådgivning, skal du i første omgang kontakte den tillidsvalgte på din arbejdsplads.

Hvis du er ledig eller ikke kan få fat på den tillidsvalgte, ringer du direkte til din FOA-afdeling.

De 11 serviceløfter

- Løntjek
- Rådgivning ved opsigelse
- Løfte om tjek af ansættelsesbevis
- Hjælp til vurdering af arbejdsmiljø
- Hjælp ved arbejdsskader
- Løfte om hjælp ved sygefravær
- Bistand hvis du får svært ved at fastholde jobbet
- Hjælp til jobsøgning
- Vi arbejder for at din faglige indsats bliver anerkendt
- Vi arbejder for uddannelser af høj kvalitet
- Hjælp ved større forandringer på arbejdspladsen

Hvor hurtigt får du hjælp?

I afdelingen vil man behandle din henvendelse og give en tilbagemelding på, hvornår du kan forvente at få et svar. Du skal aldrig vente mere end fem arbejdsdage, før du får en reaktion på din henvendelse. Enten med et svar på dine spørgsmål eller med en besked om, hvordan din sag bliver behandlet. Hvis dit problem kræver et møde med en person i afdelingen, bliver det inden for 15 arbejdsdage.

Opsigelser og sygefravær kræver hurtighed

I sager om opsigelser er tidsfristerne anderledes. Her skal der nemlig ofte reageres hurtigt på grund af korte frister om varslinger. Når du har kontaktet din afdeling, går der højst tre dage, før du får forslag til, hvad FOA kan gøre i din sag. Også ved bistand i forbindelse med sygefravær kan du få hurtigere hjælp. Her gælder, at du skal aftale tid mindst fem arbejdsdage i forvejen, hvis FOA skal rådgive dig før møder med andre instanser – eksempelvis når du skal til samtale på kommunens sygedagpengekontor. ■

Læs mere på www.foa.dk/11serviceløfter

ILLUSTRATION: BOB KATZENELSON

LOPLUS-SHOP.DK: NYE VARER I SHOPPEN

Der er kommet nye stærke tilbud i LO Plus Shoppen. Du finder mere end 5.000 varer i shoppen. Du finder shoppen på www.loplus-shop.dk

RAADVAD CARAT KNIVSÆT

Et knivskarpt og lækkert japansk kokkesæt, der består af 3 dele: urtekniv 7 cm, japansk grøntsagskniv 12 cm samt japansk santukokniv 16 cm.

- Design Mads Odgård
- Perfekt balance
- 10 års garanti

Vejl. pris 947 kr.
Din pris 520 kr.

SPAR
427 kr.

SPAR
2.249 kr.

REJSESÆT – SERGIO REJSETASKE & TOILETTASKE

Rigtig lækkert rejsesæt bestående af en Sergio-rejsetaske samt en Sergio-toilettaske begge i lækkert blødt kalveskind og overfladebehandlet. Farve: Sort.

Tasken er derudover foret med et stribet polyester-foer med lommer inkl. detaljer til mobil m.m. Ekstra kraftig bund med påsatte stålknopper og med dobbeltsyede stikninger, som gør tasken ekstra stærk og holdbar.

Mål: 54 x 21 x 30 cm

Vejl. pris 2.999 kr. Din pris 750 kr.

SPAR
444 kr.

SKAGEN DESIGN – DAMEUR

Elegant dameur i 100% rustfri stål. Modellen er slimline med integreret længe og Swarovski-sten. Fås med 4 forskellige farver urskive (sort, lyserød, lyseblå og hvid).

Vejl. pris 1.299 kr. Din pris 855 kr.

SKAGEN DESIGN – HERREUR

Lækkert herreur fra Skagen Design med rødguldsfarvet urkasse i rustfrit stål samt en brun urskive og læderrem.

Vejl. pris 1.098 kr.
Din pris 798 kr.

SPAR
300 kr.

**SPAR
4%**

FALK LAURITSEN: SAWASDEE THAILAND

Denne fantastiske rundrejse tager dig med til det smukke Nordthailand, hvor naturen og kulturen er fascinerende og befolkningen charmerende. Denne del af landet er den mest frodige, med et dejligt temperament og behageligt klima. På denne rejse bor du på samme hotel under hele rundrejsen. Rejsen er 15 dage – kombineret med badeferie i Hua Hin. Kom med – eventyret venter.

Specialpris den 18/11 til LO Plus-medlemmer fra kun: 13.998 kr.
Du får yderligere 4% i rabat, når du bestiller hos Falk Lauritsen på 7010 2688 – oplys blot, at du er LO Plus-medlem ved bestilling.

Praktiske oplysninger

- 1 Tilmeld dig nyhedsbrevet fra LO Plus på www.loplus.dk. Så bliver du løbende opdateret om nye steder, hvor du kan få rabat.
- 2 Læs mere om LO Plus Guldkort på www.loplus-guldkort.dk. Medlems-, rabat- og betalingskort i ét.
- 3 Har du mistet dit medlemskort til FOA – og dermed også dit LO Plus rabatkort – kan du genbestille et kort på tlf. 70 10 20 60 eller på www.loplus.dk/genbestilkort.

Danmarks
bedste
husforsikring

**SPAR
10%**

ALKA: SIDSTE ÅR BLEV 191.010 HUSEJERE RAMT AF SKADER

– så er det godt at have Danmarks bedste husforsikring. Nu har Alka samlet nogle af de bedste dækninger på markedet i én enkel forsikring. Den dækker både bedre og mere og er derfor Danmarks bedste husforsikring. Som medlem af FOA kan du tilmed opnå store rabatter, hvis du samler dine forsikringer hos Alka. Har du din familieforsikring hos Alka får du 10% rabat på alle dine private forsikringer. Se mere på alka.dk/hus eller ring 70 12 14 16.

EUROMASTER ER EKSPERTER I DÆK...

Men vi hjælper dig også gerne med:

- Alufælg & stålfælg
- Styrtejssudmåling
- Feriecheck
- Olieskift
- Klargøring til syn
- Opbevaring af dine hjul
- Brems
- Udstødning

**SPAR
300 kr**

I hele september får du 300 kr. i rabat til mekanisk arbejde. Du finder nærmeste dækcenter på www.euromaster.dk eller ved at ringe til 87 28 28 28. Husk at du hos Euromaster får 10% LO Plus rabat på dæk og fælg.

	T	-? THURMAN	EKSPERI-MENTER	-? WARHOL	2	FØRST I TØJET	AN-LÆGGET		AF-KØLEDE	FØDE- VARE	KOMME IND	
	UBE-GRIBE-LIGE											
	IKKE STEREO					KRUKKEN	ANTI-LOPE					
	GAMMEL PLOV				LIGETIL							
	PUSLE				UJÆVNE							
	LAND											
		VILD-ØKSER		MINDES-MÆRKE		-? OM -? LEGERET					EFTER D	REGN-ORMENE
										SÅR-MÆRKE		
										NAPPET		
	PÅKLÆD-NING					DØRE	BE-TRAGTE					
			PEGEDE	FLADE-MÅL			NATURTA-LENTET	UD-SEENDE			FINGER-DELENE	
RADIUS		GAVNEN			HUNDE-ELSKER	BOR	OVERFOR					
PATENT					DYR	BAS-SINER			SOLO	DANSK	OST	
AN-SEELSE		RUTE	LAND-OMRÅDE				NÆSTET				NØGLE	PRO PERSONA
UDTRYK FOR TØVEN				VÅS	MODSAT	FRA				HEKTO-LITER		
SPOT										FORTÆRE		
ÆREKÆR					INSTRU-MENT	GALPE		TALE LANG-SOMT				
								HARMONI				
				FØR F					HYLDEST-DIGTET			
									EFTER Q			
EVIN-DELIG						FAST-SÆTTE						

og vi har seks vindere!

Bodil Linnemann
Solbakken 5
9510 Arden

Annette Tidemand
Toftevej 4, Agger
7770 Vestervig

Kirsten Bojer Nielsen
Engvej 29 D, 2. t.v.
2300 København S

Karen M. Kolding
Bjernevej 39
5600 Fåborg

R.Tjell Langeland
Sølgavl 5
2700 Brønshøj

Tommy Gregersen
Møllemarken 51, Valløby
4600 Køge

vinderne kan vælge imellem

1 Sportstrøje med lynlås (S-XXXL)

2 Ur med urkæde

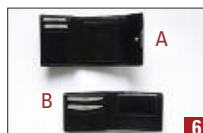
3 Caps. A: gråt logo - B: rødt logo

4 Sports t-shirt (S-XXL)

5 USB-stik med logo

6 Pung. A: herre - B: dame

7 Paraply. A: regnbue - B: sort

8 Shopper

9 Jakke - windbreaker sort str.: S-XXXL

Send løsningen

Skriv løsningen (de gule felter) til mix@foa.dk eller send et brev til: Mark Nixon, *fag og arbejde*, Stauings Plads 1-3, 1790 København V. Mærk kuverten »krydsord«.

Husk at skrive hvilken præmie, nummer, bogstav og evt. størrelse, du ønsker dig. God fornøjelse!

Vi skal have løsningen senest den 13. september.

Løsning på opgaven i *fag og arbejde* nr. 7/8 2010

Hvis du bliver ramt af en kritisk sygdom

Forsikring. Kontakt PenSam, hvis du bliver ramt af en kritisk sygdom. Forsikrings-selskabet får nemlig ikke automatisk besked, når en kunde rammes af kritisk sygdom.

Får du sklerose, kræft, blodprop eller en anden kritisk sygdom – så kontakt straks PenSam.

Forsikring ved visse kritiske sygdomme er nemlig en del af de obligatoriske gruppeforsikringer i pensionsordningerne i PenSam. Er du omfattet af en pensionsordning i PenSam – og du og din arbejdsgiver indbetaler eller du selv indbetaler eller er omfattet af opretholdt dækning og er under 65 år – kan du have ret til at få et beløb fra forsikringen.

Det er vigtigt, at du giver PenSam besked så hurtigt som muligt. Så snart PenSam har fået dokumentation fra din læge eller hospital om din sygdom, behandler de hurtigt din sag. Dækningen er livsbetinget, hvilket betyder, at du skal være i live, når PenSam modtager ansøgningen.

Hvad dækker forsikringen?

Følgende diagnoser er omfattet af Forsikring ved visse kritiske sygdomme:

- Slagtilfælde (*apopleksi*)
- Sækformet udvidelse af hjernens pulsårer (*intrakranielt sakkulat aneurisme*)
- Planlagt bypassoperation i hjertets kranspulsårer (*planlagt bypassoperation af koronarsklerose*)
- Akut blodprop i hjertet (*hjerterinfarkt*)
- Hjerteklapsygdom
- Kritiske former for kræft
- Livstruende nyresvigt
- Planlagt større organtransplantation
- Sklerose (*dissemineret sklerose og ALS*)
- Muskelsvind og neuromuskulære sygdomme
- Arbejdsbetinget hiv og smitte med

hiv ved blodtransfusion (*infektion med hiv-1*)

- Parkinsons sygdom
- Kardiomyopati
- Aortasygdom (*sygdom i hovedpulsåren*)
- Følger efter Borrelia-infektion (*TBE*) i nervesystemet efter flåtbid
- Følger efter hjerne- eller hjernehindebetændelse
- Visse godartede svulster
- Blindhed
- Døvhed
- Alzheimers sygdom
- Terminal sygdom

Hvis du bliver ramt flere gange

Du kan godt få en forsikringssum udbetalt flere gange, hvis du er så uheldig at blive ramt af flere forskellige kritiske sygdomme. Men forsikringen dækker ikke den samme diagnose flere gange.

Der kan dog ske udbetaling for 2. gangs kræft, hvis der er gået mere end 7 år fra afslutningen af behandlingen af første kræftsygdom til diagnosticering af 2. kræftsygdom, og hvis der ikke er medicinsk sammenhæng mellem de 2 diagnoser (spredning eller tilbagefald).

Du kan også få flere udbetalinger fra forsikringen, hvis du skal have en planlagt større organtransplantation – men kun hvis der er tale om transplantation af

forskellige organer. PenSam udbetaler dog ikke sum ved visse kritiske sygdomme, hvis du får stillet en ny diagnose mindre end 6 måneder efter, du har fået stillet en anden diagnose, som har medført udbetaling.

Forældelse

Derudover skal du være opmærksom på, at din ret til en udbetaling bliver forældet, hvis du ikke anmelder, inden for et bestemt tidsrum.

Reglerne om forældelse afhænger blandt andet af, hvornår du blev syg og hvilken pensionsordning, du er omfattet af. Forældelsesfristen kan være fra 2 til 3 år fra diagnosetidspunktet. Du kan altid kontakte PenSam, hvis du er i tvivl, om din ret til en udbetaling er forældet.

Læs mere på hjemmesiden

Listen på denne side angiver de kritiske sygdomme, der er omfattet af forsikringen. Du kan læse mere om disse sygdomme på www.pensam.dk eller i forsikringsbetingelserne, som du kan få tilsendt ved at kontakte PenSam. Og du er selvfølgelig altid velkommen til at kontakte en af Pensams kundeservice på telefon 44 39 34 41, hvis du har spørgsmål til forsikringen. ■

Brønderslev

Seniorklub. Ved sidste års kommunalvalg satte fhv. borgmester Lene Hansen sig igen i borgmesterstolen. Hvordan er det første år så gået, og hvordan ser fremtiden ud? Kom, hør og spørg 21. september kl. 14. *Venlig hilsen p.b.v. Ellen Hermansen*

Frederikshavn

Aflysning. Udflugten til Silkeborg-Århus 7.-8. september er aflyst. 13. oktober kl. 14 kommer Christina Beck Hansen og fortæller og viser billeder om sine 3 år i Kina med tilmelding 6. oktober. 17. november kl. 17 er der aftenfest, hvor vi vil hygge os med god mad og musik. Pris 125 kr. ekskl. drikkevarer. Sidste tilmelding og betaling er 10. november.

Holstebro

Foredrag for pædagogmedhjælpere og dagplejere 3. november kl. 19 i FOAs lokaler, Magnus Kjærs Gade 6-8, Holstebro. Frede Bräuner er en både underholdende og provokerende person, som via en lang række kostforsøg blandt børn og unge har erfaret, hvilke sammenhænge der er mellem børns kost og deres adfærd og indlæring. Tilmelding senest 27. oktober. **Generalforsamling** i faggruppeklubben for pæda-

gogmedhjælpere. Dagsorden ifølge faggruppeklubben vedtages. Mød talstærkt op 16. november kl. 19 og gør din indflydelse gældende i afdelingens lokaler, Magnus Kjærs Gade 6-8, Holstebro. Klubben er vært ved et let traktement kl. 19 og tilmelding her til skal ske senest 12. november på tlf. 46 97 14 14 eller på mail til holstebro@foa.dk.

Horsens

Juletræ. 5. december afholdes igen i år juletræsfest på Scandic Hotel Bygholm Park. Der bliver afholdt juletræ både formiddag og eftermiddag – læs nærmere om det i FOA lokal nyt, som er udkommet eller på vores hjemmeside www.foa.dk/horsens. *Venlig hilsen Kirsten Jensen*

Mariagerfjord

Generalforsamling i afdelingen 28. oktober kl. 18 i Oue Hallen, Skolemærket 2 A, Oue. Spisning kl. 18 og generalforsamling kl. 19. Dagsorden iflg. lovene. På valg: 1 bestyrelsesmedlem for 2 år, 1 bestyrelsesmedlem til Teknik- og Servicesektoren iflg. lovene, 2 bestyrelsessuppleanter for 1 år, 2 bilagskontrollanter for 2 år og 2 bilagskontrollantsuppleanter for 1 år. Indkomne forslag, skal være afdelingen skriftligt i hænde senest 20. oktober kl. 12. Revideret regnskab samt indkomne forslag ligger til gennemsyn i afdelingen 7 dage før generalforsamlingen og på hjemmesiden. Skriftlig beretning kan afhentes i afdelingen 14 dage før generalforsamlingen eller ses på afdelingens hjemmeside. Seneste og bindende tilmelding til spisning er 18. oktober på tlf. 98 51 21 11. *På bestyrelsens vegne, formand Kenn Andreasen*

Pædagogisk Sektor. Årsmøde og generalforsamling 8. september kl. 19 i Hobro idrætscenter for dagplejen og pædagogmedhjælperne. Dagsorden ifølge vedtægterne. Tilmelding senest 7. september kl. 15 på tlf. 46 97 13 73. *Med venlig hilsen Jonna Hansen*

Social- og Sundhedssektoren. Generalforsamling 29. september kl. 17 og med spisning kl. 17.45 i Multihallen, Amerikavej 22, Hobro. Dagsorden ifølge lovene. På valg for 2 år: Næstformand Ingrid Kjær, modtager ikke genvalg. Bestyrelsesmedlemmer for 2 år: Elly Andersen, Kjeld Petersen og Marion Kronbo – alle er villige til genvalg. Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen – herunder også valg af næstformand – skal være sektorbestyrelsen skriftligt i hænde senest 8 dage før generalforsamlingen. Kl. 19 opfører Rejsescenen teaterstykket *Hvis tårer var guld*. En forestilling om vold i alle dens groteske former. Susanne Lana binder stykket sammen med inderlige sange, en inderlighed sunget af en person, som i mange år selv har levet med vold i sine parforhold. Kom og gør brug af dine rettigheder på generalforsamlingen og få samtidig en god aften med sjov og alvor. Sidste og bindende tilmelding til spisning er 24. september kl. 12 på tlf. 98 51 21 11. *På sektorbestyrelsens vegne Annette Press*

Vindere i MedlemsPulsen

Hver måned trækker vi lod blandt deltagerne i FOAs medlemspanel, MedlemsPulsen. Hovedpræmien er et weekend-ophold for to på et Comwell-hotel i Danmark.

Har du endnu ikke tilmeldt dig MedlemsPulsen, kan du stadig nå det. Du skal være medlem af FOA – Fag og Arbejde, have en e-mail-adresse og så skal du have tid og lyst til at deltage i 4-8 undersøgelser hvert år.

Du bliver deltager ved at gå ind på www.foa.dk/medlemspulsen og besvare en række spørgsmål. Vinderne i juli/august-nummeret var:

Weekend-ophold

Pia Nielsen, Københavnsvej 107, 4600 Køge

Gavekort a 250 kroner til Coop

Mette Marie Ørbæk, Sønderholm Hedevej 9, 9240 Nibe
Joan Bihl-Nielsen, Esben Snares Vej 16, 7100 Vejle
Stine Larsen, Baneløkken 16, 1. th., 2730 Herlev
Kristian Bro Jensen, Vestergade 28 A, 1. tv., 8900 Randers C
Susanne Kristensen, Gurvej 32, 3000 Helsingør

Vinderne får direkte besked.

Marie Christensens legat

Kvinder, der bor midlertidigt på kvinde- og mødrethjem, stiftelser og institutioner med videre, kan ansøge Marie Christensens legat om legatportioner til for eksempel uddannelse og boligetablering.

Samtidig kan de nævnte institutioner ansøge legatets bestyrelse om midler til bygningsmæssige forbedringer til gavn for brugerne.

Ansøgningsblanketter og nærmere oplysninger kan fås ved henvendelse til: FOA – Fag og Arbejde, Staunings Plads 1-3, 1790 København V, tlf. 46 97 23 18.

Ansøgninger skal være i hænde senest den 31. oktober.

Tillidsrepræsentant?

Find en liste over FOA-medlemmer på din arbejdsplads på www.tillidszonen.dk

 TILLIDZONEN

– dit værktøj i hverdagen

Silkeborg-Skanderborg

Generalforsamling i afdelingen 6. oktober kl. 19 i det nye Medborgerhus, Bindslevs Plads 5, Silkeborg. Dagsorden ifølge lovene. Forslag, herunder forslag til valg af fuldtidslønnestformand, skal være afdelingen i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen. Alle medlemmer modtager skriftligt materiale i løbet af uge 37. Materialet samt evt. forslag m.v. kan læses på afdelingens hjemmeside www.foa.dk/silkeborg-skanderborg eller bestilles i afdelingen 14 dage før generalforsamlingen på tlf. 46 97 20 20. Der vil i forbindelse med afdelingens generalforsamlingen være spising fra 18-18.45 samt kaffe med kage under selve generalforsamlingen.

På afdelingens vegne, afdelingsformand Ulla Gram
Pensionsrådgivning Silkeborg. Som en service for medlemmerne vil en pensionsrådgiver fra PenSam være til rådighed for medlemmerne på FOA kontoret, Dalgasgade 24, Silkeborg, 13. og 27. september kl. 12-14.30. Såfremt du ønsker at tale med vejlederen, kan du træffe aftale om tidspunkt på tlf. 46 97 20 20.
Pensionsrådgivning Skanderborg. Som en service for medlemmerne, vil en pensionsrådgiver fra PenSam være at træffe på vores kontor i Skanderborg 28. september kl. 13-15.30. Såfremt du ønsker en samtale kan der laves aftale med PenSam på tlf. 44 39 33 31.

Kurser. Tænd & Sluk 1 for begyndere 13.-14. september – introduktion samt øvelser i Word og søgning på nettet. Tænd & Sluk 2 for øvede 22.-23. september – introduktion samt øvelser i Excel og flere øvelser i Word. Kreativ Layout for meget øvede 25.-26. oktober – PowerPoint, indsættelse af billeder og tekst, øvelser i word, A5-foldere, visitkort med multimedieklip, download billeder fra nettet. Picasa-billedbehandling 3. november – introduktion til det gratis billedbehandlingsprogram Picasa. Alle kurser foregår i FOA Huset, Dalgasgade 24, Silkeborg fra kl. 8-16. Tilmelding på tlf. 46 97 20 17.

Datalogikken. Efterårsåbningstider i Dat@logikken: torsdage i ulige uger fra kl. 17-20. 2. september almindelig åbning. 16. september temaaften: E-boks. 30. september almindelig åbning. 14. oktober tema-

aften: Beskyttelse af pc. 28. oktober almindelig åbning. 11. november temaaften: Sikker internethandel. 25. november almindelig åbning. 9. december temaaften: CV/Jobbank. Det er gratis at benytte data-stuen, så bare mød op i Dalgasgade 24, Silkeborg.

Social- og Sundhedssektoren. Generalforsamling 2. november fra 19-22 på Hotel Skanderborghus, Dyrehaven 3, Skanderborg. Der er valg til faggrupperne fra kl. 17. Dagsorden ifølge lovene. Forslag, herunder forslag til valg af fuldtidslønnestformand, skal være sektoren i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen. Alle medlemmer modtager skriftligt materiale i løbet af uge 41. Materialet samt evt. forslag m.v. kan læses på afdelingens hjemmeside www.foa.dk/silkeborg-skanderborg under SOSU-sektoren eller bestilles i afdelingen 14 dage før generalforsamlingen på tlf. 46 97 20 20. Der vil i forbindelse med generalforsamlingen være spising fra 18-18.45, og kaffe med kage under selve generalforsamlingen. *På bestyrelsens vegne, sektorformand Lone Smedegaard*

Pædagogisk Sektor. Generalforsamling 26. oktober fra kl. 19-22 i det nye Medborgerhus, Bindslevs Plads 5, Silkeborg. Dagsorden ifølge lovene. Forslag, herunder forslag til valg af fuldtidslønnestformand, skal være afdelingen i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen. Alle medlemmer modtager skriftligt materiale i løbet af uge 41. Materialet samt evt. forslag m.v. kan læses på afdelingens hjemmeside www.foa.dk/silkeborg-skanderborg eller bestilles i afdelingen 14 dage før generalforsamlingen på tlf. 46 97 20 20. Der vil i forbindelse med generalforsamlingen være spising fra 18-18.45, og kaffe med kage under selve generalforsamlingen. *På bestyrelsens vegne, sektornæstformand Anette Neist*

Seniorklubben arrangerer lokalhistorisk foredrag 4. oktober kl. 14. Pris 30 kr. Tilmelding på tlf. 46 97 20 20 senest 8 dage før arrangementet.

Skive

Seniorklubben. Foredrag med præst Jørgen Frost (livsvilkår og stress) 16. september kl. 14 i FOAs mødelokal, Slotsgade 7, 1. sal, Skive. Pris 50 kr. inkl. kaffe m/brød. Husk tilmelding senest 10. september.

Sønderborg

Seniorklub. Løvfaldstur 16. september kl. 13.30 er der kørsel fra FOA, Damgade 104 gennem Nørreskov og til Dyrvig Badehotel på Nordals – aktivitetsnr. 9741-10-00-84. Der drikkes vi kaffe kl. ca. 15. Pris ca. 50 kr. for kaffe og brød. Tilmelding 26. august-10. september. Husk ved tilmelding at fortælle, om du selv kører og har plads i bilen, eller om du ingen køremulighed har. Bowling 7. oktober kl. 13 i 1 time i Bowlingcentret – aktivitetsnr. 9741-10-00-92 og derefter kaffe m. brød i FOA, Damgade 104. Pris 50 kr. Tilmelding 13. september-1. oktober. Hygge og lotto-spil 4. november kl. 14 i FOA, Damgade 104 – aktivitetsnr. 9741-10-00-93. Pris 30 kr. for kaffe og brød

inkl. 1 plade, ekstra plader 5 kr. Tilmelding 7. oktober-29. oktober. Julefrokost 25. november kl. 12.30 i FOA, Damgade 104 – aktivitetsnr. 9741-10-00-94. Det er med musik. Tilmelding 1.-19. november. *Bestyrelsen ønsker alle en glædelig jul og et godt nytår*

Odense

Seniorklub Gruppe D. Bankospil 9. september kl. 12.30 med medbragte madpakker og amerikansk lotteri i kaffepausen, Tolderlundsvej 7. Bankospillet begynder kl. 13.30. Kom og vær med så vi kan hygge os sammen. 23. september kl. 14 i FOA Vesterbro afholdes der et arrangement i Fællesklubben. Der vil blive spillet en revy, *De gode gamle dage*. 14. oktober Tolderlundsvej 7 kl. 14 indbyder bestyrelsen til et par hyggelige timer sammen med Anders W. Bertelsen, der vil komme og fortælle om fynske dialekter. Kom og vær med, vi tror det bliver en morsom dag. 20. oktober kl. 13 i FOA Vesterbro har klubben 30 års jubilæum. Vi ville gerne holde et brag af en fest, men da pengene i klubben er små, nøjes vi med lidt mindre. Der serveres en 3-retters menu med en ½ fl. vin pr. person. Vi synger nogle sange og Joan spiller op til dans. Så mød op med godt humør, så skal vi nok få en festlig dag. Pris 150 kr. med tilmelding senest 14. oktober.

Svendborg

Medlemsarrangement. Besøg på Fattiggården beliggende Viebæltet i Svendborg 9. oktober. Vi mødes kl. 12.45 i porten v/FOA Svendborg, Møllergade 56, Svendborg og går op til Fattiggården. Kl. 13 Rundvisning på Fattiggården – varighed ca. 1½ time. Kl. 14.30 er FOA vært ved kaffe og lagkage i FOAs lokaler. Pris 50 kr. Der kan maks. deltage 25 personer. Tilmelding og betaling skal ske til afdelingens bogholderi senest 23. september.

Frederikssund

Foredrag 15. september kl. 13.30 i FOA Huset, hvor drabschef fra Københavns Politi Ove Dahl kommer og fortæller om livet i afdelingen – om dansk politi/Københavns Politi og om drabssefterforskning. Ligeledes berettes om samarbejdet med kriminalteknisk afdeling, retsmedicinerne og pressen. Der bliver bagefter tid til at stille spørgsmål.

Vinsmagning 13. oktober kl. 13.30 i FOA HUSET med Henning Pedersen fra Rødovre, der holder foredrag om vine fra Sydfrankrig. Vi skal smage på de dejlige dråber og Henning viser ligeledes lysbilleder fra området. Der vil på grund af udgiften til vinene være en deltagerpris på 60 kr. pr. person denne dag. Billetter til denne spændende eftermiddag kan købes på de forudgående møder.

Midtsjælland

Efterlønsmøde 15. september. Tænk du på at gå på efterløn? Mød op til mødet og hør om dine muligheder. Tilmeld dig på tlf. 46 97 19 70 eller på mail midtsjaelland@foa.dk senest 3 dage før.

Valgmøde i a-kassens lokale valgkreds. I henhold til a-kassens vedtægter §§ 20 og 24, indkaldes hermed til valgmøde med valg af delegerede og suppleanter for disse samt indstilling af hovedbestyrelsesmedlemmer og suppleanter for disse. Mødet afholdes 16. september kl. 17 i afdelingens lokaler på Japanvej 2 i Slagelse. Læs dagsordenen på hjemmesiden.

Hvad er det værd? Få vurderet dine 'skatte' af Steffen Dinesen 30. september – læs mere på hjemmesiden.

Hvis tårer var guld. Tankevækkende teaterstykke om vold i alle dens groteske former – med bl.a. Susanne Lana. Stykket spilles 5. oktober – gratis adgang. Læs mere på hjemmesiden.

Udbrændt på arbejdet? Kom og hør Pernille Rosenkrantz Theil 7. oktober om at være udbrændt på arbejdet – og om at vende tilbage. Læs mere på hjemmesiden.

Howdan overlever man med en teenager i huset? Foredrag 1. november – læs mere på hjemmesiden.

Det tyrkiske landkøkken. Deltag i kurset og overrask din familie med nye, lækre retter! Læs mere på hjemmesiden.

Kandis-koncert i Tyskland 10.-12. december. Oplev Kandis og Butterflies på en 3-dages tur i Lindstow. Prisen er 1.100 kr. for medlemmer af FOA Midtsjælland – for ledsager 1.585 kr. Tillæg for enkeltværelse 510 kr. Tilmelding og betaling til Gunner Olsen på tlf. 50 92 58 72 senest 1. oktober. Der er plads til 44 deltagere og tilmelding vil være efter først til mølle-princippet. Læs mere på hjemmesiden.

Pc-kurser i efteråret – læs mere på hjemmesiden – læs mere om internet og mail samt pc for begyndere.

Seniorerne i Slagelse. Bankospil 15. september kl. 14. Husk en pakke til en værdi af ca. 25 kr. Vi udsætter 2 kurve i præmie. Hvor intet andet er anført afholdes arrangementerne i lokalerne på Japanvej 2 i Slagelse. Der er gratis adgang med ledsager og der er gratis kaffe med brød samt øl og vand. **Vintermøde** 13. oktober kl. 14. Vi får besøg af Annas Mode, som viser og fortæller om tøj til damer og herrer.

Julemarked i Rostock 1. december. Vi kører fra Japanvej 2 i Slagelse kl. 6.30 og fra Byagervej i Fuglebjerg ved hallen kl. 6.50. Vi skal sejle kl. 9, og vi spiser morgenmad ombord på færgen. Ved ankomsten til

Tjek din løn på nettet:
www.foa.dk/lon

Rostock besøger vi grænsebutikkerne og kører derefter til julemarkedet. Vi skal sejle fra Rostock kl. 17, og vi spiser middag om bord. Vi er i Slagelse ca. kl. 21. Pris for medlemmer 250 kr. og ledsager 300 kr. Prisen dækker buskørsel, morgenmad, middag med en øl, vand eller et glas vin. Tilmelding og betaling starter 15. september og slutter 9. november. Der er plads til maks. 50 deltagere. Tilmelding på tlf. 46 97 19 70 eller mail midtsjaelland@foa.dk. Julefrokost 8. december kl. 13. Til frokosten serveres øl, vand og snaps. Pris for medlemmer 150 kr. og for ledsager 200 kr. Husk en julegave til 25 kr. Tilmelding og betaling på tlf. 46 97 19 70 eller mail midtsjaelland@foa.dk senest 23. november.

Seniorerne i Ringsted. Løvfaldstur 7. oktober kl. 11.15. Vi skal ned til Frederik den 2. i Slagelse og spise middag. Derefter tager vi til Andersvænges Museum og slutter af med eftermiddagskaffe på Kongskilde Friluftsgård. Pris 200 kr. pr. person. Tilmelding på tlf. 29 21 04 74. Vi kører fra det gamle FOA-hus på Østre Parkvej 2 G i Ringsted. **Generalforsamling** 4. november kl. 13.30 med efterfølgende bankospil. Husk en pakke til ca. 25 kr. **Julefrokost** 2. december kl. 13.

Nordvestsjælland

Møde for faggrupperne i Social- og Sundhedssektoren og Kost- og Servicesektoren 28. september kl. 17-21 i FOA Nordvestsjælland, Banegårdspladsen 3, Kalundborg. Der serveres en let anretning, så af hensyn til dette, er tilmelding nødvendig senest 23. september på telefon 46 97 14 77. *Med venlig hilsen og på gensyn, sektorformand Anne Juul*

fag og arbejde

fagbladet for FOA

Sidste frist

for aflevering af stof til afdelinger og klubber

Blad	Sidste frist	Udkommer
sept.	3. aug.	2. sep.
okt.	27. aug.	30. sep.
nov.	30. sep.	4. nov.

Teksten må være redaktionen i hænde på afleveringsdagen SENEST med morgenposten

Guldborgsund

Social- og Sundhedssektoren. Zanne Bech, misbrugsterapeut og familierådgiver, fortæller om Alkoholmisbrug 29. september kl. 19 i Kikko bar, Vendsysselvej 9, Nykøbing F. Hun vil tale om alkoholisme og hvordan tackler man problemet – herunder nye behandlingsmetoder. Tilmelding er bindende og skal ske fra 6.-23. september til Gitte på tlf. 46 97 17 50. *Med venlig hilsen Social- og Sundhedssektorbestyrelsen v. Lena Havsteen*

FOA 1

Pensionist og efterlønsklubben for kommunale arbejdsledere. Programmet for efteråret er på plads: 13. september kl. 10.30 er der modeshow, hvor der bliver mulighed for at stifte bekendtskab med års-tidens nye kollektioner og farver for damer/mænd samt se nogle af klubbens medlemmer som mannequiner i de nye modeller. Der er mulighed for at prøve tøjet. Medlemmer er velkomne til at tage venner og bekendte med denne dag. 11. oktober kl. 10.30, klubbens traditionelle bankospil med 10 spil med fine præmier på 1 række og til hele pladen. 6 plader 35 kr. Medlemmer er velkomne til at tage venner og bekendte med denne dag. 8. november kl. 10.30, klubbens 31 års fødselsdagsfest fejres med sang og musik ved hjælp af musiker Arne Christensen med sin harmonika. I forbindelse med fællesspisningen er klubben vært med sildemad samt en øl eller vand og en snaps. 13. december kl. 10.30: klubbens julemøde, hvor der serveres gløgg og æbleskiver. Vi synger fællessange. Der spilles bankospil om et gavekort, og der uddeles julegaver. Alle medbringer en gave til en værdi af 30 kr. Herefter fællesspisning, hvor klubben serverer sildemad samt en øl eller vand og en snaps. Derudover spiser vi egen medbragt mad. Det er bestyrelsens og aktivitetsudvalgets håb, at programmet har din interesse og giver dig lyst til at komme og få en hyggelig dag sammen med ligestillede efterlønsmodtagere og pensionerede arbejdsledere i FOA 1. Alle ordinære møder afholdes i FOA 1's lokaler, Niveau 1, Vilhelm Thomsens Alle 9, Valby. Ved alle arrangementer er der gratis kaffe med småkager eller lignende. Efter eller under arrangementet er der fællesspisning, hvor hver især har deres mad med. Øl og vand kan købes til rimelige priser. *På bestyrelsens og aktivitetsudvalgets vegne formand Helge Koch*

Er du leder?

Læs mere på:

www.foa.dk/lederzonen

Staunings Plads 1-3,
 1790 København V.

 Telefon: 46 97 26 26
 Telefax: 46 97 23 00
 www.foa.dk
Kontortid:
 Mandag-torsdag: 8:30-16:00
 Fredag: 8:30-15:00
PenSam
 Jørgen Knudsens Vej 2,
 Postboks 282,
 3520 Farum

 Telefon: 44 39 39 39
 Telefax: 44 39 39 40
 www.pensam.dk
FOA-afdelinger:

Afd. 1:	46 97 11 00
foa1@foa.dk	
Bornholm:	46 97 33 13
bornholm@foa.dk	
Brønderslev:	46 97 10 30
broenderslev@foa.dk	
Esbjerg:	76 10 93 50
esbjerg@foa.dk	
Frederikshavn:	46 97 11 70
frederikshavn@foa.dk	
Frederikssund:	46 97 12 00
frederikssund@foa.dk	
Guldborgsund:	46 97 17 50
guldborgsund@foa.dk	
Herning:	46 97 12 60
herning@foa.dk	
Hjørring:	46 97 13 46
hjoerring@foa.dk	
Holbæk:	46 97 14 00
holbaek@foa.dk	
Holstebro:	46 97 14 14
holstebro@foa.dk	
Horsens:	46 97 14 55
horsens@foa.dk	
Kolding:	46 97 15 76
kolding@foa.dk	
KLS:	46 97 15 00
kls@foa.dk	
Køge:	46 97 16 00
koege@foa.dk	

Lillebælt:	46 97 36 10
lillebaelt@foa.dk	
Lfs:	35 44 45 46
lfs@lfs.dk	
Lolland:	46 97 30 00
lolland@foa.dk	
Mariagerfjord:	98 51 21 11
mariagerfjord@foa.dk	
Midtsjælland:	46 97 19 70
midtsjaelland@foa.dk	
Nordsjælland:	46 97 33 90
nordsj@foa.dk	
Nordvestsjælland:	46 97 14 77
nordvestsj@foa.dk	
Odense:	46 97 18 00
odense@foa.dk	
Randers:	46 97 19 00
randers@foa.dk	
Roskilde:	46 97 19 90
roskilde@foa.dk	
Silkeborg-Skanderborg:	46 97 20 20
silkeborg-skanderborg@foa.dk	
Skive:	46 97 20 80
skive@foa.dk	
Social- og Sundhedsafdelingen	
sosu@foa.dk	46 97 22 22
Svendborg:	46 97 27 27
svendborg@foa.dk	
Sydsjælland:	46 97 28 00
sydsj@foa.dk	
Sønderborg:	46 97 34 00
soenderborg@foa.dk	

Sønderjylland:	46 97 35 00
soenderjylland@foa.dk	
Thisted-Morsø:	46 97 29 00
thistedmorsoe@foa.dk	
Trafikfunktionærernes Fagforening:	46 97 28 80
trafik@foa.dk	
Varde:	75 21 01 00
varde@foa.dk	
Vejle:	75 82 52 88
vejle@foa.dk	
Viborg:	46 97 30 30
viborg@foa.dk	
Aalborg:	46 97 31 31
aalborg@foa.dk	
Århus:	89 36 66 66
aarhus@foa.dk	
Lokalkontor i Odder:	86 55 21 40

PMF-afdelinger:	
PMF afd. 1:	46 97 31 01
pmf-afd1@foa.dk	
PMF afd. 4:	43 71 66 90
pmf-afd4@foa.dk	
FOA/PMF Kbh. Syd:	46 97 28 50
kbhsyd@foa.dk	
PMF Fyn:	46 97 13 13
pmffyn@foa.dk	

ANSVARSHAVENDE:
 Gitte Hejberg, chefredaktør
 gith@foa.dk. Tlf.: 46 97 24 58.
REDAKTIONEN:
 redaktionen@foa.dk
 Finn Olsen, redaktionschef, grafiker
 fino@foa.dk. Tlf.: 46 97 23 97.
 Rie Schmidt, redaktionssekretær
 ries@foa.dk. Tlf.: 46 97 23 28.
 Britta Lundqvist, journalist
 brlu@foa.dk. Tlf.: 46 97 23 20.
 Jette Rantorp, journalist
 jehr@foa.dk. Tlf.: 46 97 24 68.
 Merete Nielsen, journalist
 men@foa.dk. Tlf.: 46 97 25 25.
 Maj Dahl-Rasmussen, journalist
 mdr@foa.dk. Tlf.: 46 97 25 65.
 Finn Danielsen, journalist
 fida@foa.dk. Tlf.: 46 97 23 33.
 Stine Enslev Mørkeberg, journalistpraktikant
 sem@foa.dk. Tlf.: 46 97 24 19.
 Joe Anderson, grafiker.
 joe001@foa.dk, Tlf.: 46 97 23 22.
 Maja Honoré, grafiker.
 maja001@foa.dk, Tlf.: 46 97 22 57.
FORSIDEILLUSTRATION:

Niels Åge Skovbo

 Medlem af Dansk Fagpresse
 Tilsluttet Fagpressens Mediekontrol

OPLAG: 205.565/6. årgang

TRYK: Color Print A/S

ISSN: 1901-0214

REDAKTIONEN SLUTTET: 24. august

 Indlæg til 'AFDELINGER OG KLUBBER'
 sendes til både Dorthe Møller, dorm@foa.dk
 og Mark Nixon, mlix@foa.dk
 Oktober-nummeret: 3. september
ANNONCER:

DANSK MEDIAFORSYNING

Telefon: 70 22 40 88

www.dmfnet.dk

ANNONCEFRIST:

Oktober-nummeret 13. september

UDGIVER:
 Staunings Plads 1-3,
 1790 København V

Telefon: 46 97 26 26

Telefax: 46 97 22 90

www.foa.dk · e-mail: foa@foa.dk

Dit fagblad i fire versioner

Vidste du, at dit fagblad udkommer i fire forskellige versioner?

Der er en version til hver af FOAs fire sektorer: På forsiden øverst til venstre står der, hvilken version af bladet, der er tale om.

Hvis du får en forkert version af bladet, så giv besked til din lokale FOA-afdeling, som vil sørge for at registrere dig rigtigt.

pædagogisk - nummer 07/08 - juli/august 2009

kost/service - nummer 07/08 - juli/august 2009

teknik/service - nummer 07/08 - juli/august 2009

social/sundhed - nummer 07/08 - juli/august 2009

Af **Katrine Klinken**
Foto: **Thomas Hergaard**

Gryde med løg, oksekød og tomater

Så er der mad! Varm nærende mad med både kød, sovs og grøntsager. Englænderne kalder denne slags serveringer for *a proper meal*, der betyder, at det er et rigtigt måltid. Sovs er elsket, men har også et svært image og klinger af gammeldags, fed mad. Men god sovs eller dypelse behøver ikke være fed, og den kan få mange til at spise flere kartofler og grøntsager. Maden bliver saftig og blød, og det kan være hyggeligt at spise med en ske. Gryderetten er meget velegnet til at lave i lidt større portion til to dage – en gryderet smager ofte af meget mere næste dag. Opskriften er til 4 portioner.

Tip

Rester af kartoffelmos kan gratineres. Varm mosen i et ovnfast fad, der er tildækket ved 150 grader eller i en mikrobølgeovn. Når mosen er varm drysses med

ost. Lad osten smelte og blive let gylden under varm grill i ovnen. Hvis den bliver for mørk eller branket, får den en bitter smag.

Se også www.foa.dk/opskrifter

Gryde med løg, oksekød og tomater

1 oksecuvette, flanksteak eller lille culotte, ca. 750 g
500 g skalotteløg
1 lille hvidløg, gerne friskt
2 spsk olivenolie eller rapsolie
4-5 kviste frisk timian
salt og friskkværnet peber
2 dl hvidvin, usødet ren æblemost eller vand
500 g cherrytomater eller små tomater på stilk
2 tsk olivenolie
ca. 2 spsk æbleeddike
evt. 1 tsk honning eller sukker

- Skær kødet ud i tern. Fjern evt. først et meget tykt fedtlag, men der må godt sidde lidt fedt tilbage.
- Pil skalotteløgene og skær dem i skiver. Pil hvidløgsfeddene. Steg løg og hvidløg klare i olie i en tykbundet stegegyde. Krydr med skyllede kviste timian, salt og peber. Tilsæt kødet og lad det tage farve. Tilsæt vin eller vand og dampsteg kødet ca. 50 minutter, til det er mørt.

- Skyl tomaterne og lad dem dryppe godt af. Steg tomaterne i olie på en meget varm pande. Vend tomaterne i retten og varm igennem. Smag retten til med æbleeddike, honning eller sukker og salt og peber.

Mos med persille og yoghurt

1 kg kartofler (melede)
3-4 håndfulde bredbladet persille
400 g yoghurt naturel 10 % (fast græsk type)
salt og friskkværnet peber

- Skræl kartoflerne og skær dem i stykker. Kog dem i vand uden salt ca. 20 minutter, til de er smaskmøre. Hæld kogevandet fra. Damp kartoflerne lidt tørre i gryden.
- Mos kartoflerne med et piskeris, en kartoffelpresse eller en håndmikser.
- Skyl persillen i koldt vand. Den skal være helt fri for jord. Lad den dryppe af i en sigte eller brug en salatslynge. Hak groft og vend persillen i kartoffelmosen med yoghurt. Smag til med salt og peber.

Er du rigtig klog?

Test din viden og vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop Danmark til en værdi af 250 kroner.

Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål.

Alle svarene kan findes i dette nummer af *fag og arbejde*.

Send den rigtige rækkefølge af bogstaver til redaktionen@foa.dk senest den 13. september og skriv quiz i emnefeltet.

Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen.

Vinderen af quizzen i *fag og arbejde* nr. 7/8 blev Rosa Hansen, Roskilde

1. Dit fagblad kommer fra 1. oktober til at se nyt og anderledes ud. Det får også et nyt navn. Hvad kommer det til at hedde?

- A. FOA-magasinet
- B. Fagbladet FOA
- C. FOA på farten

2. Hvornår blev sosu-hjælper Ronnie Hansen, tidligere ansat i Håndværkerhavens Hjemmepleje, interviewet af TV2 om sin tur i Nørrebro Bycenter?

- A. Samme dag
- B. Ugen efter
- C. Fire uger senere

3. I TV2s indslag om Håndværkerhavens Hjemmepleje følger de en kvindelig medarbejder, som tager hjem i arbejdstiden. Hvorfor gør hun det?

- A. Fordi hendes datter er blevet syg
- B. For hun føler sig forfulgt
- C. For at holde pause

4. Hvad råder fællestillidsrepræsentant Ellinor Sørensen sine kolleger i hjemmeplejen til at gøre, hvis de føler sig forfulgt?

- A. Ringe 114
- B. Cykle hurtigere
- C. Tage hjem

5. Hvor stor en procentdel af de ældre, der får hjemmehjælp i Københavns Kommune, er tilfredse med den hjælp de får?

- A. 66 procent
- B. 77 procent
- C. 88 procent

6. alternativ I hvilken park studerede fire dagplejere med børn underskovens krable-liv?

- A. Fælledparken
- B. Hareskoven
- C. Vigerslevparken

7. Hvor stor en andel af FOAs medlemmer bliver årligt udsat for vold eller trusler om vold på arbejdspladsen?

- A. En sjettedel
- B. En fjerdedel
- D. En tredjedel

8. Hvad skal man huske at gøre, for at have de bedste odds for at få erstatning efter voldsoffer-loven?

- A. Anmelde episoden til din lokalafdeling
- B. Anmelde episoden til politiet
- C. Anmelde episoden til fællestillidsrepræsentanten

9. Støtten til voksne, der går på efter- eller videreuddannelse, ændres i 2012. Før svarede støtten til 100 procent af dagpengesatsen – hvad sættes den ned til?

- A. 80 procent
- B. 60 procent
- C. 40 procent

10. FOAs afdelinger har formuleret nogle løfter om den service, de kan give dig. Hvor mange løfter er der tale om?

- A. Syv
- B. Ni
- C. Elleve

Afsender:

FOA
FAGOGARBEJDE

Stauings Plads 1-3
1790 København V

41007 fag og arbejde

praxis[®]

... gør din dag behagelig

Spar op til 25% på populære modeller

Funktionel og let kvalitet

Letvægts softshell jakker med høj funktionalitet.

Tre-lags softshell tech-kvalitet med membran, der er åndbar, vind- og vandafvisende. Slidstærk overflade med en let mesh-underside og mange praktiske lommer.

2 stk.
softshell jakker
Kun kr. 700,-

Model 98859
Dame jakke med taljering
S - 3XL

kr. 399,-

Grøn

Sort

Rød

Lysblå

Hvid

Lilla

Model 98858
Unisex jakke
S - 3XL

kr. 399,-

Perfekt pasform

Dame T-shirt med 3/4 ærmer og talje-ring. Super behagelig kvalitet med stretch i 92% bomuld og 8% Lycra. Holder faconen, selv efter mange vask.

Sort

Hvid

Lilla

Model 98591
Dame t-shirt med 3/4 ærmer
XS - 3XL

kr. 149,-

2 stk. kr. 250,-

Sort

Hvid

Model 23302

Super behagelig unisex buks i blød microfiber med to skrålommer, to små lår-lommer samt to baglommer. Velcro i taljen til regulering. Indvendigt netfor.

kr. 329,-

Frit valg
2 stk.
kun kr. 500,-

Model 25180 - Monaco

Sandaler til damer og herrer med velcro lukning.

Kvalitet: Imiteret skind med inderlås af ruskind.

Farve: Sort - Hvid

Størrelse: 36 - 46

kr. 299,-

Model 25150 - Dublin

Sportssko til damer med elastik-lukning og lille hæl.

Kvalitet: Imiteret skind

Farve: Hvid/grå

Størrelse: 36 - 42

kr. 299,-

Miks som du vil! - Du kan frit vælge mellem alle varerne på siden og får selvfølgelig rabat på alt - bare du bestiller minimum 2 dele i alt. (Ved valg af T-shirts gælder minimum 3 stk. i alt)
Tilbudet gælder til 30.09.2010 og du har fuld retur- og bytteret i 30 dage.

Bestil og se hele kollektionen på 97 12 82 82 eller www.praxiswear.dk

Praxis A/S
Hammershusvej 16 i
DK-7400 Herning

FOA 09/2010

www.sp3.dk